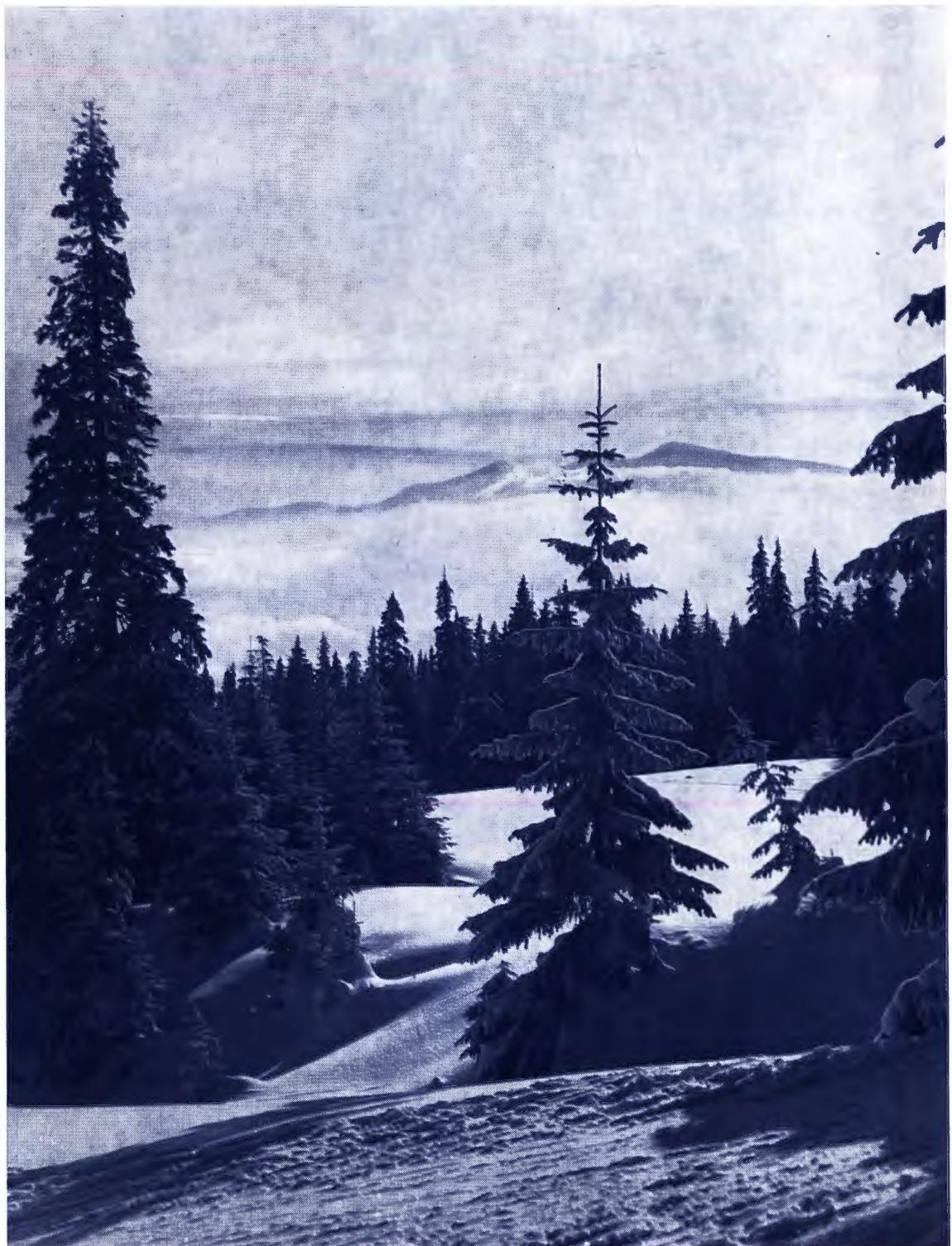

НОВІ ОБРІЇ

«NOWI OBRIDI»
4 QUARTAL 1973
5. JAHRGANG · DM 2,00
— С 20059 F —

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО - ХУДОЖНІЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ КВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ

Скільки світу, скільки гір,
Верх над верхом, ніби шати,
І не стомлюється зір
Цю казковість оглядати.

Все первісне, чисте все —
Ці ліси, й початок річки,
І задуманість осель,
Й злет смерічки, наче свічки ...

Олесь ЛУПІЙ.

НОВІ ОБРІЇ

Український літературно - художній ілюстрований
незалежний квартальний журнал. 1973 рік. № 4

Хто, кого і чому обманює

Сьогодні може більше, як будь - коли
в нашій історії, нам потрібна здібність
сміятися з нас самих.

Яків ГНІЗДОВСЬКИЙ.

У філіадельфійській газеті «Америка», в числі за 21 липня 1973 р. з'явилася редакційна стаття про наш журнал. Грратулюємо, звичайно, і хочемо дещо детально застановитися на ній.

Поява такої статті з усіх поглядів явище знамените, хоч би тому, що на еміграції подібне зустрічається хібащо з нагоди ювілеїв в ідеологічно споріднених середовищах. Початок присвяти теж знаменний, бо вельми характерний для цього часопису. То й не відмовимо собі в насолоді процитувати «Америку».

«Журнал (цебто — «Нові обрії») гарно ілюстрований і на дуже добром папері. У деяких примірниках журнала можна знайти кольорові наліпки на пляшки з горівкою «Зубровка», яку продукує, також у Гамбургу, фірма «Граф Дмитрів-Мамонов». Як бачимо — все виказує, що «Нові обрії» — «незалежний» журнал і добре фінансово забезпечений».

Ми абсолютно певні, що читачі прекрасно відчувають цей тонкий — майже французький! — гумор газети, де натяк, мов прозоре вино: і легко пити, і приемно сп'яніти. Йдучи цією стежкою нетверезих, ми підсвідомо гортаємо «Америку» і на 4-ій сторінці цього ж номера надибуємо те чого шукаємо. «Америка» рекламує подорожі до Польщі — літаком або кораблем. Нам стає ясно, що «незалежна» «Америка» в такий своєрідний спосіб виступає за тісну співпрацю... з польським комуністичним режимом.

Дійшовши такого карколомного висновку, ми вирішили, що послуговуючись логікою «Америки» і судячи лише по зовнішніх ознаках видань, легко заплутатись.

Придивімся ліпше змісту, бо зміст — визначальний. А зміст статті в «Америці» такий, що «Нові обрії» — то суцільний советофільський обман з метою деморалізувати українську самостійницьку еміграцію, збити її з методів революційної боротьби.

При цьому «Америка» цитує «Нові Обрії», і в кінці — як самозрозуміле — стверджує, що обман «Америка» не пояснює, чому — обман. І це вже нам зрозуміле: вона просто не може цього зробити, бо читач тепер не гірше її редакторів знає що до чого.

Коли ми пишемо про зрушення в світовій політиці і пом'якшення зносин між державами, ми не приховуємо, що українська політична еміграція тяжко переживає зближення Заходу з Советським Союзом. Еміграція закостенілість і комплекс упередженості (ци слова цитує «Америка») завели нас так далеко, що нам не-лего перебудувати свою ментальність, свій настрій, свое ставлення до навколошнього світу. Є й такі серед нас, котрі просто щиро бояться неминучого зближення Заходу й Сходу, а над усе — Вашингтона й Москви, бо тоді їхні р-р-революційні гасла, з якими вони носяться, як курка з яйцем, не годитимуться не лише для високої політики, а й для еміграційної вулиці. Вони вже й зараз революціонізують хібащо тих, хто потребує гальванізації.

Правда це чи неправда?

Якби неправда, то чого ж тоді редактори «Америки» закликають не впадати в розpacз з приводу «міжнародної деконюнктури для української визвольної справи, яка постала тепер, в епоху мирного співіснування»? — про що ми теж писали.

Вигляди отаких визвольників невеселі. «Несприятлива конъюнктура ще більше поглиблюється» («Мета»). Уряди і народи держав не можуть жити потягненнями невеличкої скількості еміграційних політиків (а як по великому рахунку, то радше — політиканів), котрі й самі не завше знають, чого хочуть.

Коли ми пишемо, що в цій ситуації розширення контактів із земляками в Україні буде для еміграції фактом оздоровлючим і оживлючим, то «Америці» знову-таки нічого сказати, окрім як взяти ці слова в лапки наведення. Редактори газет чи не найліпше знають, що багаторічні силування українців замкнутися в еміграційному гетто нічого доброго не дали. Це вони можуть знати по їхніх дітях, котрі негують незрозумілі їм гасла батьків і поступають у відповідності з модерними уподобаннями, ошелешуючи вихователів чітко виробленим опозиційним мисленням. Навіть серед них, як і серед дітей інших чоловічих чинників, подибуємо «вихвалячів сучасної України», «реалітетників», «адвокатів «спілкування» і «контактів». Всі ці слова, мов лайливі, «Америка» теж бере в лапки, ставлячи їх, а заодно і зміст статей «Нових обріїв» поруч з писаннями д-ра Андрія Білинського.

Інтелектуальна обмеженість редакторів «Америки» не дає їм змоги скопити суть процесів, тому вони силкуються звести розмову до осіб. Це простіше, звичайно, ніж визнати, що концепції мирної коекзистенції держав і культурних зв'язків з народом на Рідних Землях стають пануючими серед еміграції. (Так само орієнтація на Дзюбу та деяких інших дисидентів в Україні, врешті, теж не виправдує себе. Що б ми тут не говорили, а заява самого Дзюби після помилування значно красномовніша).

Все це болі не одної лише газети «Америка». «Брак політичної конъюнктури для української визвольної справи, — пише «Гомін України», породжує на еміграції капітулянтські тенденції та спрямування».

Це не ми вигадали. Це «Гомін» каже.

Капітулянство це чи ні, хай вирішує той, кому нема чого робити. Нам же важливо ствердити, що вироблена протягом багатьох літ атмосфера еміграційного гетто, цього революційного льоху з усіма притаманними йому ароматами, достоту набридла всім.

Ми щоденно знаходимо в українській пресі аналоги своїм думкам. Доказ тому хоч би й два останні числа «Сучасності» (11 — 12).

«Ми творимо на Заході, — говорить Т. Вирста, — т. зв. політичну, добре закорінену еміграцію, яка проте, не може представляти своєї країни на міжнародній арені в економічній, військовій чи політичній ділянках. Але ми маємо претенсію бути представниками однієї нації. Одинока ділянка великого засяту, в якій ми можемо і повинні інтенсивно діяти, це культура, до якої світ прив'язує велику вагу». А закінчує Т. Вирста здивуванням: «Ті, хто займають чи намагаються втримати провідні місця у політиці, культурі чи релігії, такі ізольовані у своєму вузькому сектярському світику, що не розуміють цієї справи».

Яків Гніздовський — із свого боку в тій самій «Сучасності» справедливо наголошує на тому, що «ми штурчно держимося в ізоляції і рівночасно говоримо про вихід у світ». Розглядаючи причини неуспіхів і розчарувань, він вважає однією з головних причин цього «те, що ми до всього підходимо з погляду вузької утилitarної пропаганди».

Т. Вирста і Я. Гніздовський розглядають культурні зв'язки еміграції з позицій своїх фахових заинтересуваних. Проте їх погляди і оцінки безперечно відбивають загальне становище нашої спільноти.

Редакторам «Америки» очевидно ясно, що «Нові обрії» ні не створили проблем на еміграції, ні не вигадали їх. Ми просто відбиваємо реальні зрушення в масовому мисленні, промотором якого є зміна політичного клімату в світі. Залишаємося при думці, що емігрантам таки слід тішитися, що маємо кращі вигляди на майбутнє культурного спілкування з Рідним Краєм. Серед «контаккників» бачимо в майбутньому і редакторів «Америки». Реклами про подорожі — початок.

А хто, кого і чому обманює — читачеві ясно.

В. Осадчий.

ЧИТАЙТЕ «НОВІ ОБРІЇ»!

Український літературно - художній, ілюстрований незалежний
квартальник, котрий об'єктивно, з надпартійних позицій насвіт-
лює життя українців на батьківщині і в країнах нашого поселення.

ПОШИРЮЙТЕ «НОВІ ОБРІЇ» серед ваших знайомих.

РОЗПОВСЮДЖУЙТЕ «НОВІ ОБРІЇ» всюди, де живуть українці.

* ПОЕЗІЇ

О. Бабій

На хвилях Антлантику

(Уривок)

Хвилюс, плеще море неспокою.
Наш корабель, як воїн, що у бою
відважно йде з валів на вал,
несеться, мчиться далі й далі
в промінню сонця, що свої кристали
на хвилі сипле під вітрові хорал.
Яка краса й чарівність океану!
А все ж я крию в серці смуток, рану,
бо вже далеко рідний, любий край,
і щохвилини, щогодини
я далі все від України ...
Прощай, вітчизно втрачена, прощай!
Увечері гуцулочки з Карпат
на палубі співають коломийку.
Веселій спів про дівчину нестійку,
Про Черемош, про легеня, про сад
злітає в пітому з подувом вітрів,
над хвилями, понад морське свічадо
та тих пісень я слухаю не радо,
задивлений у береги морів.
Гей, пісне! Пісне люба, голосна,
з тобою наша мрія й думка лине
аж за Дністер, до рідної хатини,
туди, де наша рідна сторона.
Гуцулочко, пісень тих не співай,
бо я навіки втратив рідний край!
Лишили ми руїни сіл і міст,
батьків могили та домів пороги,
і по війні без щастя перемоги
несе нас буря, як зів'ялий лист.
За океан веде нас біль, одчай,
що рве серце, як вихор моря лоно,
й дзвенять слова, мов похоронним дзвоном:
— Прощай, вітчизно втрачена, прощай!

(«Українці у вільному світі»)

М. Тарновський

У роздумах

Яка судьба мене чекає,
І що зустріну я в житті,
Яким шляхом піду — не знаю:
Чи згину марно в забутті
В краю чужім, батькам незнанім,
В чужій, далекій стороні,
Де сум важкий, немов кайдани,
Де люди втомлені, сумні ?..
Чи згину тут, у цьому місті,
Де від народу аж кишиТЬ,
Де панству — царство, небо чисте,
А робітник в біді тремтить?

(«Бурхливий плин»)

Ганна Черінь

Нью Йорк

Іду я гуляти на Бродвей,
Неждана, але й не гнана.
Там юрбами люди бродять,
Місцеві й приїжджі, як дріжджі.

Дороги і не питаю
Щоб до чорта на роги не втрапити,
Бо тут, як десь у Китаї,
Дивні речі почуеш на запити ...

Страхають міські пейзажі,
Неначе абстракти злі,
Мальовані клаптями сажі
На сизім туманнім тлі.

Даю цукерку дитині,
Що репотом криє жах,
Блукає в брудній сорочині,
З недокурком у зубах.

Задивилась в вітрину на мавпу,
Так що мало не вбив мене автом
З вусами жучими «бітел»
(От шкода, що без бороди)
Прокакувач хвацький, червоних світлі,
Що мчався шукати біди.

Розкіш і бруд.
В мозаїці люд
Шукає щастя з нещастя ...
Спіралі і вежі споруд
Справджують мрію почасти.

І з прелюдами Баха в міцнім акорді
Із серця руїн, із розбитих брил
До сонця летять хмародери горді
На повний розмах орлиних крил.

(«Новий шлях»)

Бог на асфальті

Поки маса асфальту була ще жива,
Творчість чиясь убога
Витиснула в нім кривулі-слова:
« ВІРТЕ У БОГА! »

Може хто мітив у небесне царство
Благочесним таким афоризмом,
А на думку мою —
це святотатство,
Що межує з садизмом.

Віддати Бога знов на поталу,
Кинути Боже ім'я під ноги,
Щоб люди його щораз топтали
І навіть плювали на нього!

I топчуть вірні ім'я свого Бога,
I навіть сумирні черниці щоразу ...
I не знайшлося іще ні одного,
Хто б,
з пошани до Бога,
заліпив цю образу.

Кожного разу, як я іду,
Обережно Боже ім'я обхожу
I, як закляття, навколо кладу
Невидиму огорожу.

(«Вагонетки»)

Богдан Кошарич

Сучасний монолог

В добі ракет і паразитів,
війни та організмів миру,
дієт худіння (метрекалів)
та спухших голodom дітей;

де нам знайти під сонцем місце
ми ті що віrimo в людей
тих, що із «сонцем у кишені»
а не в душі з мішком грошей?

Де нам подіти нашу скрипку,
щоб не потрошили в бейсболі?
Як визволити із неволі
кухонних апаратів жінку?

Яку нам терапевтику вживати,
щоб дітвора, що ще щебече,
не забувала говорити
бодай про трохи вищі речі?

Як перегнати нам ідею,
що час е гроші, а гріш щастя —
в добі де поспіх е без краю
а край всьому вже видно часто?

(«Новий шлях»)

Степанія Гурко

Вечір міського обивателя

Місто наїжачилося антенами,
кожен дім всисає із етеру
найновіші вісті
всього світу,

в лівінгрумах
світяться екрані,
образи міняються постійно,
коментатор коментує апатично —
Ось фрагмент війни
з далекого В'єтнаму
ось пожежа
у місцевім ресторані,
ось реклама
найновішого продукту —
пасті до зубів —
що проганяє
неприємний запах з уст людини,
що наївши м'ясо на вечерю,
розвирнулася вигідно на канапі,
попиває смачно кока-колю,
каву, джін, чи віскі, чи що інше,
рівночасно
заспокоює свою цікавість:
що чувати в світі
що нового?

Скільки трупом полягло
у В'єтнамі?

Б'ються, чи миряться
на Близькому Сході?
Що на це сказав
Брежнев, чи Ніксон?
Збільшаться,
чи зменшаться податки?
як стоять
всі акції на біржах?
I, вкінці,
Яка буде погода?...
Так прослухавши всі вісті
до останку,
Позіхнувши з нудів,

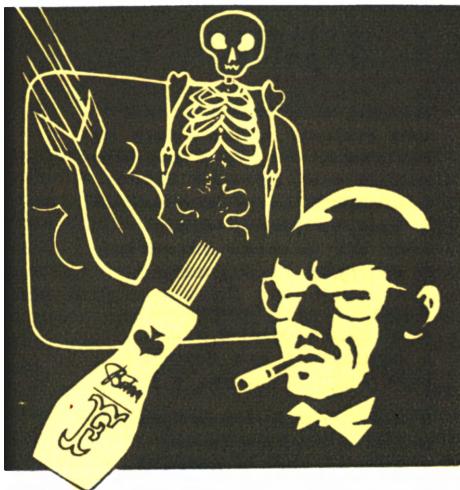
тисне гудзик,
Телевізор блимнув синім світом
і погас, мов свічка,
лиш без диму ...

Шум у голові
і мряка в мозку...

Що буде,
те буде,
треба спати,
Завтра йде до праці обиватель.
(Треба взяти ще на сон пілюлю
і тоді спокійно піде лю-лю
— ситий наш міщух
американський).

(«ІІІ. П.»)

У наш модерний вік двадцятий

Розкажу Вам про людей патлатих,
що в довгих плащах сіменатих,
у наш модерний вік двадцятий,
по вулицях ходили, як горили.
Вулиці плащами замітали,
в глибоких кишенях накротики ховали,
в мрячні спелюонки заходили,
в димах марюані дискусії зводили
про звільнення сучасної людини
від поліції, поліції й моралі,
і тим подібне і так далі ...
А життя плило попри них далі.
Сходило сонце й заходило,
родилося усе, цвіло і дозрівало,
плодилося, старілося, вмирало ...
В той час людина у вічній погоні
за земним щастям, у змислів полоні,
розвративши свої духові сили,
уподібнилась зовсім до горили.
У наш модерний вік двадцятий,
брудний, задимлений, патлатий
почалася ера нової людини,
людини, що подібна до горили.

Осінній настрій

Повільно йду, розмірено крокую,
Несу своє життя, як бесаги жебрак,
А серце все щемить, а думка все бунтує,
Що все воно не так, що все якось не так.

Не так, не так життя колись складалось,
Як крила юности ширяли в вишніні,
Земля тоді покірно в ноги склалась,
Всміхалось сине приязно мені.

Буяли мрії в голові вітрами,
Шуміли соснами зеленими думки,
Цвіло кохання пищними цвітками,
Плела уява лаврові вінки.

На змаг зі злом душа до бою рвалась,
Манила в світ пригод нових краса,
Усе ясним і досяжним здавалось,
Спливала в серці радість, як роса.

Розвіялось усе пожовклим листом,
Всі мрії, відлетіли у вирій,
Осталася гола дійсність падолиста,
В серці зневіри поселився змій.

Повільно йду, розмірено крокую,
Несу своє життя, як бесаги жебрак,
А серце все щемить, а думка все бунтує,
Що все воно не так, що все пішло не так.

(«Новий шлях»)

Микола Щербак

Так хочеться почутъ, як перепел
Десь підпідъомкае у темнім просі,
Грудьми припасти до зелених зел
на тій межі, що може ще і досі,

Пропахнута медовим чебрецем
Веде у даль розлогими полями,
Де сонце сяє золотим вогнем
Господніми щедротами й дарами ...

Так хочеться побачить влітку ліс,
Що сивою стіною далені,
Де я блукав, де я співав і ріс
Де ти цвіла, моя дитинна мрія!

Так хочеться ... Та як зловити тінь,
Коли рука, мов падає безсило ...
Так хочеться ... як добре, що хотінь
На чужині ще серце не згасило!

(«Наш клич»)

До земляка в Україні

Ти знов прислав в листі мені
Пахучий клаптик України —
Слова сердечні, як пісні,
Про себе, друзів і родину.
Про Луцьк, про Красне у садах,
Про школи і нові споруди,
Як парк за містом виглядає,
Про все, що близьке й спомин будить.
Про мій далекий рідний дім
На Стиру березі крутому,
де жив я роки молоді
І де душа не знала втоми.
Читаю всі твої слова,
Літ юних друже із Волині,
Я всі до одного скловав
Глибоко в серці, мов перлами.
Але із клаптиків, із слів
Мені не скласти України,
Як не вернути юних днів
І не дігнати хмарок синіх.
Хоча літа ідуть, не ждуть, —
Не згасла в серці ще надія,
Що жде мене далека путь,
Що ще побачу Луцьк і Київ ...
А покищо пиши, пиши,
Пиши багато, друже-брать!
Твої листи — бальзам душі
І як же їх не прочитати!
Слова привітні шли свої
До мене щодня, щогодини, —
Нехай цвіте в душі моїй
Пахучий клаптик України!

(«Новий шлях»)

Україні

Кохана моя батьківщино, —
хоч стільки минуло вже літ
від хвили — коли я покинув
обіими твої, йдучи в світ —
я ніжність твою материнську
й квітучу дівочу красу
несу від колиски-дитинства
й до гробу таки донесу.

Коріння твої безконечні
мені свіжу лімфу дають,
а сонце твое так безпечно
веде мене й світить у путь.

Тремчу твоїм горем-слозами,
радію я щастям твоїм,
а імення твое я квітками
вплітаю у пісні, у гімні.
Я син твій, моя Україно, —
для тебе співаю, живу,
для тебе аж ген в домовину
дотягну я долю криву.

(«Америка»)

Василь Онуфрієнко

Ви не забули...

Ви не забули, як пахнуть весною бруньками
Верби над ставом, як місячна ніч припливає?..
Спогад торкає вам серце неначе руками?
Туга приходить і наче туманом вкриває?..

Бій цей солодкий — не бійтесь,
бій цей недаром,
Він незнайомий новому між нас поколінню.
Буде він гріти нас світлим, негаснучим жаром
І прохолоджувати тихою, сніжною тінню.

Час хай іде!.. Не страшний він, швидкий
і невпинний,
Серця не зробить він темним, холодним
і грубим.
Верби над ставом примарятся, крик
журавлинний ...
Значить, ми землю покинуту любим,
і любим, і любим.

* * *

Перше листя зелене, перший пролісок синій,
Перший вітер пахучий, — подарунки весни.
Тільки там вас і знав я, в Україні єдиній,
Про яку тепер мучать мене мрії і сни.

У гнізді нетерплячий перший крик пташеняти,
Перший грім, перший дощик і веселки дуга...
І хотілось міцно тоді землю обняти,
Бо здавалось земля та, мов життя, дорога.

А тепер, коли сумом ніби душу сполоще,
Коли в свято веселе всі радіють, а ти...
Як сказати їм, що є десь щось за все
найдорожче,
Що його, де не був би, вже повік не знайти?...

(«Новий шлях»)

ХЛОПЧИК З РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

(Розповідь моряка)

Тридцять років плаваю. За цей час поборозив уздовж і впоперек моря і океані, пришвартовувався чи не до всіх великих портів світу. І маже скрізь натикається я на них — країнів своїх.

Вражало мене завжди, що обличчя цих людей при всій зовнішній різноманітності виражало щось спільне — нерадісне, приречене...

Михайлик... Де він зараз? Чи живий?..

Було це позаторік у Ріо-де-Жанейро. Наш танкер стояв у порту серед інших суден, що під пррапорами різних країн вишикувалися тут бортом до борту. Бразильці не підготувалися до прийняття вантажу. Екіпажеві, отже, випав несподіваний перепочинок.

З трьома товаришами я зійшов на берег. Цікаво було побачити одне з найбільших міст Південної Америки.

На першому ж перехресті ми натрапили на маленького продавця газет. Він снував серед переходжих і вигукував назви газет та найцікавіші новини. Хлопчик привернув нашу увагу досить незвичним для цих країв білявим волоссям. Над великими, наче здивованими, голубими очима злітали тонкі вигорлі на сонці віхтики брів. З білої, не першої чистоти сорочки виступала худа шия, з поношених штанців стиричали тонкі, з рахітичною кривизною загорілі ноги.

Закортило спітати, чи немас в нього радянських газет. Я спітав друзів.

Поки ми, сперечуючись, складали португальською мовою потрібну фразу, хлопчик зацікавлено оглядав нас, прислухався здаля, а потім враз скрикнув:

— Ви українці!.. Йой, бож-же мій!.. І я — українець, русин, з Карпат.

Він заметувшись між нами, по-дорослому поручкався з усіма, торкався форми, гудзиків, зворушений і зраділій. Ми були раді не менше від хлопчика. Відразу розпочалися звичні в такий час розпитування: звідки? як? де?..

Батьки хлопчика в кінці війни опинилися в Західній Німеччині. Тут і народився в них Михайло. Коли дитині було три роки, сім'я переселилася до Бразілії. Мати була пралею і померла від сухот. А батько живе. Донедавна працював на брукуванні вулиць, а тепер уже третій місяць ходить без роботи. Шо хлоп'я заробить, те й мають.

Хлопчина то поривався іти з нами, то розпачливо зиркав на непродані газети.

— А є серед вас хтось з Карпат, з Верховини? — запитав він.

Я озвався. Бачили б ви, з якою довірливістю дітвак узяв мою руку, притис до кволих грудей — і все не відставав від мене. Дріботів поруч і цокотів на тій говірці, що її батьки винесли у свій час з рідного краю.

— А правда, що в ССР мусай усім до школи?

— Правда, — відповідав я. — Ти б оце зараз ходив до четвертого, а може, й до п'ятого класу. Бчився б рідною мовою...

— І мама так казали, — роздумливо промовив Михайлик. — Вони не раз горнули мене до себе

і сумно-сумно приказували: «Занапостили ми, синку, твоє щастя. Ой, занапостили. У рідному краї, казали, ти міг би вивчитися на великого пана — лікаря чи вчителя»...

Хлопчик щебетав, проте я помітив у ньому неспокій. Час від часу він зненацька замовкав, спокохано озирався і, беручись тонкими пальцями за сумку з газетами, пронизливо вигукував:

— «Коррейу да маньян»!.. «Журнал ду Бразіл»!..

Михайлик вивів нас на широку дорогу. З одного боку — Атлантичний океан, з другого — розкішні багатоповерхові палати багачів.

Набережна в Копакабані вигнута, як серп. Обидва її кінці упираються в конусоподібні скелі. Набираючи в черевики гарячого піску, пішли ми по пляжу. Тут з галасом ганялися за м'ячем босоногі хлопчаки різного кольору шкіри — чорні, бронзові, білі. Побравшись за руки, блукали молоді закохані, цілувались і дивилися в море, що набігало на пісок білогривими хвильами.

— Ми в неділю, — заговорив наш маленький гід, — брали на цілий день істи і приходили сюди. А людей — що піску. Та як мама заслабли, то лежали і кашляли страшно. І ми вже не вибралися з дому. Я мусив коло них ходити. Тоді й школу кинув...

Тут, на пляжі, стрічали також чоловіків у лахмітті, неголених. Вони лежали просто на піску, підклавши під голову темні, брудні п'ястки.

— Це портові робітники, — пояснював хлопчина. — Вони не йдуть додому, щоб не прогавити судно, яке, може, підійде і дасть роботу... — І додав, показуючи на гори: — А живуть вони, як і ми, он там, по «фавелях»...

«Фавели» — халупи чи курені на крутих схилах, побудовані з найнеймовірнішого матеріялю: шматків бляхи, дощок, картону, клепок, ящиків, бочок з-під асфальту... Такі колиби придатні для житла тільки тому, що тут і в найхолодніший «зимовий» місяць липень температура не нижче плюс двадцять градусів.

Ополудні ми привели Михайлика на наше судно. Він дивився на все широко відкритими, повними подиву очима, ойкав від захоплення. А коли пообідав з нами, то вже відчував себе перед екіпажу досить вільно, наче вдома.

— Як зажмурю очі, — розповідав хлопчик, — виджу гори, полонини... В долині — кривуляється річка, і дорога в'ється вздовж неї. А при дорозі — хижі, побілені підсніненим вапном, вкриті драницями.

— Як же ти можеш бачити все це? Адже ти на Верховині ніколи не бував? — дивувався я.

— Мама розказували. Вони так файнно розказували, гейби з книжки читали.

Маленький гість виявився на диво товариським. Матроси з цікавістю оточили його.

— А в нашого дідика, — він далі малий, — кузня стара, покрита мохом. Перед нею земля потикана копитами маржини. А за кузнею — лопухи, такі листаті й великі, що теля зайде — сховається. А влітку на хліві кудкудахають

кури і від лісу долітає зозулине: ку-ку! ку-ку!
І пахне сіно в стогах за звором. А на груні —
сад, вулики... Я потрапив би до дідика. Найвся
б у них садовини всякої, напився б меду солодкого...

— Ти хотів би з нами поплести туди, до
дідика? — спитав хтось із матросів.

— Йой, дуже!

— А твій нянько? — спитав я.

— Нянько? — перепитав хлопчик і відразу
наче прив'яв, глипнув з острахом на сумку з
газетами. — Няньо — ні.

— Чому?

Михайлик знизвав плічками.

— А мама хотіла. Дуже хотіла, — продовжував говорити хлопчик. — Лежали хворі і
покликали мене до себе: «Йой, Михайлику,
коби ще хоч раз вийти на грунь за нашою
хижкою, подихати гірським вітром, то вже мож-
на б і в сиру землю...»

Хлопчина важко зітхнув. Як видно, невеселі
були для нього ці спогади. І далі розповідав:

— Мама були добрі-добрі. І розумні-розумні.
Вони мене, знаєте, навчили по-українські чи-
тати. Казали: «Ти, Михайлику, може, і повер-
нешся колись у рідний край, то щоб не був
неуком, щоб читав по-нашому...»

Було дивно: малий весь час згадував одну
тільки матір.

— А який у мами був голос! — сказав захоп-
лено хлопчик. — Як заслабли і співати вже не
було сили, то вони шептали, гейби вихукували
з уст свої пісні.

— Може, ти, Михайлику, затямив яку, то
заспівай, — просили матроси.

Хлопчик спочатку відмахувався від такої
просьби, та згодом погодився, заспівав.

Мене мати породила, в бесаги повила,
Та аби я по світкові бесаги носила.

Та вандругу, молоденька, вандругу,
вандругу,

Нігде гаразд не находжу, лиш усе бідо.

Я ще ніколи не чув такого співу. Це була
переліта в пісню незмірна туга, яку хлопчик
перейняв від матері. Він співав, болісно від-
кинувшись давно не стрижену білу голівку, показу-
ючи тонкі дитячі ключиці, між яких на
брудній ниточці висів мідний хрестик, поцят-
кований зеленавими крапками окису.

Вів вітер, віс, вів звідки — я не знаю,
Так життя ня ізсушило, як сонце отаву.

Я зріс у краю коломийок, вбираю їх тужли-
ві звуки з молоком матері, і невимовно рідним
і теплим повіяло на мене тут, на другому кінці
світу, від знайомого мотиву. Здавалося, в гру-
дях у мене натягнується туга струна і тремтить,
завдаючи серцю солодкого болю.

Яка тата Бразіл широка та довга,
Та тата ня Бразілія збавила здоров'я.
Ой, бодай ся Бразілія зарвала, зарвала,
Так ми личко ізмарніло, мамка б не
впізнала.

Ой, перу я чуже шмаття, тай перу, тай
перу,

Нігде я ся в рідні гори звідси не виберу.

Я закліпав від сліз, що навернулися на очі.
— Ви плачите! — глянув на мене хлопчик.
— Коли мама співали, теж ридали... А нянько,
— зізнався малий, — кричали на маму, щоб не
співали. Та вони не слухали, і няньо з серця
ішли в шинок і потім, п'яні, били посуд...

Увійшов вахтовий матрос.

— Тут один бразілець шукає хлопчика.

— Няньо! — відихнув раптом Михайлик,
і велике очі налилися страхом. Він проїхом.
вишмигнув з ідалні.

Поки ми оговталися від несподіванки і вийшли
на палубу, Михайликова сорочка миготіла
вже на набережній. За ним, розкидаючи довгими
руками, наддавав ходи цибатий, як жур-
реваль, чоловік. На наші вигуки він навіть не
оглянувся.

Усьому екіпажу було прикро, що так пішов
від нас цей милий сиротюк. Та була надія, що він
ще повернеться: з перестраху хлопчина
залишив свою сумку з газетами.

Надвечір, коли закінчили вивантажувати судно, на борт піднявся високий, худий чоловік,
обідранний і неголений. Це був батько Михайлика.
Він прийшов за сумкою.

З дозволу капітана я запросив його на судно,
залишився з ним сам на сам.

— Що вам треба? — спитав він по-порту-
гальські, коли збагнув, що я не відразу дам
йому сумку.

— Якби ви пригадали свою рідну мову, то
мав би охоту з вами поговорити, — сказав я.

Він сидів і мовчки дивився на мене знизу
вгору, світлячи білками. Темні, глибоко посаджені
очі і тонкі брови, що сходилися в пере-
нісці, надавали його довгастому, зарослому
обличчю виразу аскетичної суровості та скор-
боти. В густій щетині біліли сиві волоски.

— Мені з вами нема про що говорити, —
озвався по хвилині українською мовою. Потім
додав сердито: — А дітвакові дайте спокій.
Не баламутьте його дитячу голову своєю про-
пагандою!

— Ми говорили хлопчикові щиру правду, —
відказав я. — Коли дорожите майбутнім дити-

ни, то клопотали б про повернення на Батьківщину.

— Там гаразд, де нема нас. А в Совітах — рай земний! — скривив посмішкою рот. — Та мені до того раю путь перетята.

— Чому?

Він не відповів.

Я доводив йому, що після 1953 року в нашій країні сталися великі зміни, що тисячі людей одержали амністію, радив звернутися до радянського консульства...

Він насуплено слухав, і лише жовна нервово ворушилися на його щоці під наїжченою щетиною.

— Нікуди я не звертатимуся, — сказав, нарешті. — Якби й полівила мені держава, то люди не полівлять... — І тихо доказав: — І я сам собі не прощу. Який би не був тяжкий хрест, я його понесу до кінця...

У словах були біль і розпушка... Враз він блимнув гостро очима й заговорив гарячково, злісно:

— А сина не руште!.. Доста жона вимітувала на очі, що занапастив дитину. Не руште сина!.. Він може зненавидіти мене... Акрім нього, у мене в житті нічого нема... Він мусить зі мною: куди вош — туди й гнида ...

Ми хотіли нагодувати його, та він відмовився. Для Михайлика теж не схотів нічого взяти. Забрав сумку з газетами і пішов, зарослий, худий, згорблений... Колись, можливо, це був ікластий вовк, а зараз він скидався на обшарпаного, побитого, бездомного собаку. Я не знат, що зробив супроти своїх людей цей чоловік. Та я дагодувався, що творилося в душі цієї людини. І мені було шкода її, як шкода всього живого, що страждає ...

Другого дня вранці ми відплівали. Аж за кілька хвилин до відчалу по трапу вибіг захеканий Михайлик. По судну пронеслося: «Михайлик тут!»

Хлопчик був одягнений ніби на свято. В руках тримав невеликий вузлик.

— Я поїду з вами... до дідика, — заявив він.

Наблизилася хвилина відплиття, і ніхто нічого не говорив хлопчикові. Усі чогось зиркали на мене. А я теж не міг. Нарешті, мене покликав капітан.

— Скажіть хлопчикові, що не можемо його взяти. Ну швидше! Адже відчалювати пора.

Я не знаю, що і як я говорив. Але погляд, яким сирота глянув на мене, я добре запам'ятав. Це був погляд людини, якій сказали, що вона приречена на страту...

Та враз хлопчина отяминув і з надією вигукнув:

— Я задурно не хочу!

Розстібнув сорочку і витяг з-за пазухи ситьцювий мішечок. Мабуть, мати колись ховала в ньому свої збереження.

— Тут 500 крузеїро. Я даю за дорогу. Як мало, то можу відробити. Я ж усе вмію робити.

А батько знає?... Ти сказав йому? — кинув я стиха.

Хлопчина заперечив головою.

— Вони б мене не пустили... Вони били мене... Вони... вони... — і заплакав.

— Може, іншим разом, Михайлику, — втішав я його, а жаль обручем стягав мені серце.

— Ми ще повернемось. Будеш більший...

Ми відплівали з Ріо-де-Жанейро. Зі сходу піднімалося велике і жарке бразильське сонце. За кормою, начи луска велетенської риби, заграла сонячними відблисками вода. Ми відплівали, а хлопчик стояв на набережній і плакав.

Довго біліла його сорочка. Світла плямка все меншала й меншала, доки не злилася з сірою смугою набережної...

Ось і все... В якому б порту я відтоді не бував, коли побачу малого продавця газет, мимоволі біжу до нього. Здається мені, що то Михайлик — український хлопчик з Ріо-де-Жанейро.

Як ти там, Михайлику, дитино мила?! Як?!

(«Україна»)

ХРОНІКА

У музеї «Бойківщина»

Місто Сколе, що на Львівщині, розташоване на березі річки Опір. З усіх боків оточене воно вершинами сколівських бескидів, вкритих хвойними лісами. Населення Сколівщини — етнографічна група українців — бойки, які мають багате й оригінальне мистецтво. Про нього і про зміни, які відбулися в карпатському краї, розповідає історико-етнографічний музей «Бойківщина».

Розміщено музей в пам'ятнику дерев'яної архітектури XVI століття. Тут зустрілися минувшина і сьогодення. Розвиткові культури і піднесеню доbrobutу трударів присвячено розділи «Співає наш край», «Народні умільці».

Аматорам образотворчого мистецтва

У Краї готовиться до друку альбом «Образотворче мистецтво Закарпаття», до якого увійдуть 125 кольорових і 20 тонових репродукцій творів художників різних поколінь — Й. Бокшая, А. Ерделі, А. Коцки, Ф. Манайла та інших. Текст буде надрукований українською, росій-

ХРОНІКА

ською, угорською, чеською та англійською мовами.

В серії «Художник і світ» вийде альбом Т. Яблонської «Життя», в якому репродуковані в кольорі 24 картини, створені художницею останнім часом. Серед них широко відомі «Безіменні висоти», «Юність», «Обручка» та інші роботи, об'єднані філософським звучанням, життєстверджуючим світосприйманням, виконані в яскраво індивідуальній творчій манері.

Ансамблю Вірського аплодує Будапешт

Успішно гастролював в Угорщині Державний, заслужений академічний ансамбль танцю України під керівництвом Павла Вірського. Тисячі будапештців тепло зустріли широку і різноманітну програму, яку показали українські артисти.. Велика майстерність та барвисті костюми виконавців дістали високу оцінку глядачів і угорської преси, яка назвала виступ ансамблю «великим успіхом великих майстрів».

Артисти ансамблю виступили з концертами також в інших містах Угорщини.

Що ж змінив другий СКВУ?

На початку минулого листопада до нашого міста були привернуті погляди усієї української громади у вільному світі, воно на короткий час стало Меккою для наших політичних, громадських, культурних, фахових, церковних чинників з 17 країн світу.

Після передконгресової дискусії, що інколи сягала поза допустимі межі, після доволі здінервованого перебігу торонтської імпрези та після гучних побідних поз'їзових реляцій української преси можна спокійніше й безстронньо поглянути на цю загалом небуденну в житті української діаспори подію.

«Тон, що його у відношенні до всього російського (а від себе додамо: і всього советського) прийняла велика частина української еміграційної преси та наших політичних діячів, це, на жаль, тон «зоологічного шовінізму». Невипадково саме з цієї справедливої фрази, що її подибусемо в одній еміграційній протикомунистичній газеті в Канаді, хочу почати свої міркування про перебіг та загальні наслідки Другого з'їзду Світового конгресу вільних українців.

Якби потрібно було дати коротку оцінку Другому з'їздові СКВУ, то довелось б повернутися до повищої фрази. Справді, на пересічного українця у вільному світі, українця, который не поділяє так комуністичних, як і націоналістично — вождівських догм, торонтське всесвітне видовище справляє враження аж вояйонного зібрання, що неначе передує збройному походові на ворога. Кожного, хтоуважно приглядався Конгресові, не покидала думка, що чогось подібного, навіть у багатьох деталях, у нас вже було, що з якихось незбагнених і химерних примх еміграційної долі історія нашого українського політикуму, як кажуть, «повертається на круги своя».

Не бажаючи з порога відкидати деяких позитивних осягів Другого СКВУ, зокрема, в ділянці збереження української ідентичності, мови й культури на чужині, що виявило себе принаймні у декларуванні хороших намірів на будучність, варто все ж у першу чергу приділити пильнішу увагу його недотягненням.

У передконгресовій дискусії, що тривала понад півроку й охопила найбільші поселення українців поза межами України, чулися неподінокі й авторитетні голоси на користь привертення світовому конгресові обличчя громадської організації, що має опікуватися проблемами внутрішнього життя еміграції, як це визначав свого часу статут цієї світової надбудови.

ІІ з'їзду СКВУ зігнорував думку поважної частини громадянства, бо віддав незаперечну перевагу старому закостенілому політиканству. Поза тим, що ті резолюції складені у висловах, притаманних найбільш вояйоничому еміграційному середовищу, котре плекає духа «зоологічного шовінізму», вони спрямовують майже всю діяльність СКВУ у наступній каденції на відтинок, що з огляду на наші практики, не має поважних виглядів на успіх.

З досвіду знаємо, що характер діяльності наших політичних та громадських надбудов

визначається, головним чином, не їх статутами, сповидно у демократичний спосіб схваленими резолюціями, а поставою репрезентантів тих політичних груп, котрі на часі мають там до вирішального голосу. Поза всяким суміжівом, так воно було та й далі буде на форумі СКВУ, про що впевнюють наслідки вибору його керівних органів. Переважна більшість місць з виришальним голосом і на цей раз виявилася у посаді партійної групи, знаної на еміграції як «бандеровці».

Мабуть, ніхто із свідомих українців у діяспорі не мав би поважних застережень проти цієї групи, якби методи діяльності її не були так відверто шовіністичними і тоталітарними, якби не постійне прагнення до внутрішнього підбиття наших громадських, культурних, допомогових та інших організацій, аби зсередини захопити їх провід і тим перетворити на свою прибудівку.

Ше свіжий на пам'яті тихий «аншлюс» УНРади, що його здійснив нещодавно п. Я. Стецько за згодою і при підтримці президента Миколи Лівіцького. Можливо, теперішні провідники Держцентру добавчають у цьму факті крок до політичної консолідації еміграційних угруповань на базі нашої Національної ради. Тим часом історія т.зв. «бандерівського» руху не подала ще жодного прикладу толерантної співпраці його з іншими національними політичними групами на еміграції, котрі також змагають до самостійності України.

Сторонній обсерватор, якому не болять наші еміграційні справи, може, звичайно, зрозуміти, що спонукало п. Лівіцького до такої проти-природної спілки з п. Стецьком. Після того, як президент на сьомій сесії УНРади у драстичний спосіб розправився з власною опозицією, тяжка і зловісна тиша запанувала на терені Держцентру. Потрібна була принаймні видимість якогось політичного осягу УНРади, зокрема, в ділянці консолідації. У такій ситуації п. Лівіцький не знайшовся на щось кращого, як спертися на «підтримку» бандерівців, які ніколи не визнавали (та, звичайно, і тепер не визнають) легітимності будь-якого націоналістичного уряду України, крім свого.

Після проголошення відомого спільного Комунікату, підписаного вищим речником екзилового уряду, що виводить свою тягливість від універсалів 1918 і 1919 рр., та головою «державного правління», що не визнає і поборює ідеї тих «соціалістичних» універсалів, тепер на еміграції заінсувало аж два «легітимні українські уряди». У підложжі цього факту маємо не консолідацію двох політичних середовищ: а дальнє розбиття напрямних еміграційної політики.

Безперечно, Лівіцькому дорого довелось заплатити за подібний «консолідаційний» осяг, але головна вплата чекає його попереду, бо ставкою буде сама УНРада.

Але повернімося до наслідків Другого СКВУ. Коли у передконгресовій дискусії українська вільна преса обговорювала майбутні завдання

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА К. ЯРОША

та шляхи, що ними має йти ця найбільш представницька інституція нашої діаспори, також чимало говорилося і писалося про те, що Конгрес має привернути нам довго очікувану і ждану консолідацію на добро еміграції і України. Що ж приніс торонтський збір?

Крім гучних та війовничих декларацій, котрі заледве чи хто збирається переводити в життя, частинної «зміні варти» у проводі (і то досить умовної), Конгрес ще на одну каденцію закріпить загрозливе статус-кво у нашому громадському житті. Бандерівці як вирішували усі справи СКВУ, так і будуть робити далі, як від років посилювалися у середовищі Конгресу процеси політизації його діяльності, так і продовжуватиметься ігнорування наших громадських справ, як не було консолідації (чи приймні взаємної толеранції) на цьому форумі, нема її й тепер. Куди поведе наш Світовий конгрес 80-річний о. В. Кушнір, згори відомо бо мали змогу приглянутися тому перед шістьма роками, коли він був першим президентом.

Новообраним президентом СКВУ напевне вже пізно перемінівати свої погляди на становище української еміграції та народу в Краї. Від того залежатимуть і практичні потягнення не лише його особисті, а й очолюваної ним президії. У такій ситуації очікувати поважної зміни «декорацій» впродовж наступних п'ятьох років неварт (за загальним визнанням найголовніші надії, пов'язані з постанням Першого СКВУ, не виправдалися).

Організаторам торонтського з'їзу потрібно віддати належне — вони подбали про добре «зовнішнє» уdekорування цієї нашої політичної, а не загальногромадської імпрези. Ми бачили причетними до роботи з'їзу багатьох визначних особистостей від міського до федерального урядів. Але то все належить до засобів, що мали послужитися створенню потрібної емоційної атмосфери на конгресі, однак на подальшу його долю, властиво, жодного впливу не матимуть. Далі все залежатиме від тих людей, яким збірна громада закордонного українства вручила провід нашої найбільш репрезентативної установи. Молімо Бога, щоб вони виявилися спроможними витягти уроки з нашого життя та змін, що від кількох років заінсували в світі.

Хочу застерегти опонентів перед шкалюванням моїх «опортуністичних» думок. Я вірю в СКВУ, але на полі громадської діяльності, на полі боротьби з тією постійною і найбільшою небезпекою, котра стоїть перед нами, українцями на чужині — небезпекою розчинитися у чужому морі, втратити національну духову субстанцію.

Правдиво сказано у Зверненні Другого СКВУ, що «українське розсіяння в світі — це не переходове явище, а тривалий фактор українського буття». Отже потрібно, щоб ці слова не остали паперовим проголошенням, а підложкам нашої дії, щоденного змагу проти асиміляційних процесів.

П. Кіндратів.

Торонто.

В суботу 24 листопада 1973 на 68 році життя відійшов у вічність бл. п. Михайло Карпович Ярош — один із меценатів і фундаторів «Нових обріїв».

Небіжчик був душою нашого квартальнника, його редактором і чільним автором.

Це він, сповнений шляхетних намірів поширювати правду про Україну, проголосив: Хай промовляють самі за себе нам доступні факти життя нашого Краю, а їх інтерпретація хай буде на совісті кожного — залежно від його політичних уподобань чи естетичних смаків».

Це завдяки йому «Нові обрії» стали правдивим джерелом пізнання сучасної України, джерелом духовного збагачення всіх українців, що розсіяні по світу.

Хворий на рак, він страждав, як і всі ми, на невиліковану хворобу — ностальгію, котра краяла йому серце і підточувала його тіло більш ніж пістрякова недуга.

Вже на смертнім одрі він казав:

«Ми жива частка цілої нації на українській землі і ніяка шкаралупа вагань і страхань не відокремить нас від Неньки нашої.

Будьте чесними самі перед собою і безсторонніми так у насвітленні життя в Краї, як і життя української спільноти на еміграції».

Близькі очікували його смерті і не зробили нічого для полегшення його страждань.

Перед смертю Михайло Карпович Ярош зробив заповіт, що його уділи в сумі \$ 7.000 мають бути передані готівкою на розбудову нашого квартальнника.

Редакція «Нових обріїв» разом з усіма своїми читачами глибоко сумує з приводу передчасної втрати цієї шляхетної особистості.

Вічна йому пам'ять!

«Нові обрії».

Безсоромний гешефт сороміцтва... І дещо про стару традицію

Мотто: Порнографія — непристойність, сороміцтво в галузі красного письменства або мистецтва.

(З Енциклопедії).

Чужого (доброго) навчайтесь,
а лихого цуйрайтесь.

(Перефразоване з відомого).

Енциклопедії не встигають за життям. Навіть не 100, не 50, а якихось років 10 тому наведене тут визначення поважної Енциклопедії здавалося ще точним і вичерпним. Сьогодні ж воно ажняк не повне. Адже з галузі чисто «мистецької» модерне сороміцтво в різних краях Західного світу впевнено заволоділо не лише маєтками всіх Муз, а й знахабніло лізе — до того ж переможно — куди йому заманитися: в моді; в крамниці (з'явилися і «фаходів» — «порношопс»); у каварні та ресторациї; в промисловість, що окрім сляйдів чи постерів фабрикує все й людські подоби, гумових повій «у натуру» навіть дешевіше сотні ДМ; у телебачення; у поширені політичні часописи й наявіть в іще позаторік пуританські щоденники.

Те, що донедавна здавалось неможливим, є реалітетом сьогодення.

Нікого вже не дивують Порно-Експо, та ще й міжнародні. Ніхто не звертає уваги на розхристанене юнацтво, що походить біля решпектабельних опернгаузів чи й раттгаузів з навмисне вирізаними дірками саме на тих місцях, що їх завжди так дбайливо прикривало ціле людство одразу ж після вигнання з раю Адама і Єви. Якось поспіль усі звикли до химерних парочок, що милуються під неонами суперкрамниць, хоч обидві — парубки. Куди там! У певних американських церквах пастори освячують (!) «шлюби» між чоловіками.

Байдуже позіхаємо, вгледівші на шпалтах часопису оголошення про бажання такого-то подружжя звести тісніше знайомство з якимось іншим, якщо воно теж має модерний погляд на інтімні стосунки. Знизуemo плечима перед щедро освітленою рекламио кінофільму, бо ж пам'ятаемо, що подібні... зображення не так щоб дуже давно намагались накинути вам (та й то крадькома, з-за пазухи, щоб, борони Боже, не помітив поліціст) якісь підозрілі Ліванці чи Магриби.

Не дивуємося ми.

Бо втрачаемо звичку дивуватись!

І втратили її щодо безневинних повідомлень,

Х Р О Н И К А

Українські підручники у Чехословаччині

Відділення української літератури словацького педагогічного видавництва у Пряшеві підготувало останнім часом 38 назв підручників українською мовою, що вийшли тиражем понад 38 тисяч примірників. Серед них — 17 нових, призначених для учнів середніх навчальних закладів, з історії, географії, сусільствознавства і психології.

На честь ювілею

Літературна громадськість України широко відзначила 100-річчя від дня народження відомого українського письменника Михайла Яцківа (1873-1961). До цієї знаменної дати видавництво «Дніпро» випустило в світ його

як у гамбурзькій газеті, про премиїй відпочинок тутешніх дівчаток і хлопчиків (підлітків) у Фінляндії, де вони разом бовтаються в озерах, а потім усі гуртом — до сауни. Культура фізична понад усе.

Власне, чим і кого ще можна здивувати, коли за якихось кілька останніх літ люди побачили не просто все, а й дещо більше, ба навіть таке, до чого не додумалася б хвороблива фантазія пересічного сексманіяка моделі двадцятілтньої давності. І то — непідлегло до нашого бажання чи небажання, адже це переслідує нас майже завжди і майже скрізь, мов навіження.

Чиясь фатальна рука творить і рясно сіє духово отруту сексманіцтва, ретельно виплюючи щонайменший пагінець чесності й добродорядності в свідомості не самих зрілого віку людей — юнацтва, підлітків, ба навіть дітей. Саме з них усе й починається, вони ж бо є потенційні споживачі сороміцької отрути й не сьогодні, так завтра допоможуть своїми коштами розвою гешефту масового сексу.

А яка родюча ця нива, як щедро колосить вона щирим золотом!

В одному місті Бундесреспублікі є всім відома там людина, що самотужки створила цілу секс-індустрію. Цей молодий ще бородань, батько благополучного сімейства, з такого собі тихого бюргера близько вистрибнув у мільйонери. Сексвелле піднесла його, мов на крилах, і ось він уже порнопродуцент число Один на цілу Європу, власник концерну (поліграфія, рекляма, фотомоделі, кіно тощо) з виробництвом продукції на найширшу скалю.

А приміром «О! Калкута»? Історія цього порношов повчальна хоча б у тому сенсі, що попервах стара Європа стыдалася припустити на своєму терені цю театралізовану оргію, аж поки не відступила під офензивою сексмоди. Мало виявилося доморощені, чи дансько-шведської порногидоти, знадобилося ще красненько запросити безштанків-культуртрегерів з-поза Атлантики. Касовий успіх — понад усе.

Хіба ще кілька років тому міг хтось припустити, що така-сяка газета у нашому місті чи деїнде, спеціалізувавши на сексі, сяgne одноразового накладу щось близько 70.000? Або що поганенькі, артистично - безпорадні фільми можуть зробити мільйони глядачів лише через свою непристойність?

Х Р О Н И К А

вибрані твори. До збірки ввійшли новели та повість «В лабетах».

В садибі видатної письменниці

В селі Димка Чернівецької області, де довгий час жила і працювала Ольга Юліанівна Кобилянська, відбулося відкриття музею видатної письменниці. На садибу зійшлося багато краян О. Кобилянської — жителі сіл, робітники, інтелігенція, рідні, люди, які особисто знали письменницю. Прибули гости з Києва та Львова. Серед них О. Гончар, І. Вільде, Л. Забашта, Р. Братунь.

На мітингу від імені письменників України виступив О. Гончар. Палкі мрії письменниці, сказав він, здійснились у наш час, земля, яка раніше була причиною братовбивства, стала нині справжньою матір'ю для хліборобів.

(Щоправда, останній фестиваль у Сент-Тропезі, як і певне збайдуження публіки до порнофільмів, засвідчує, що вони таки набивають оскуму). Хіба думав-гадав хтось із добropорядних батьків, що горевісний групенсекс виповзне із тьмяних закапелків, з кубел розпусти — аж на шпалти великої преси, аж на екрані, і щось скудлате, мавг'яче, розглінне беззоромно зарегре її затуплює у вашому телевізорі?

На жаль, це не вигадка газетярів чи кінопродуцентів. Адже скільком тисячам молодих людей смердючі групенкублі замінили батьківський дім, мерзені оргії — службу Божу, розпуста — цноту й гідність?.. Хіба можуть заберегтися в багнюці хтивості й секскульту такі одвічні духові скарби людини, як моральність, національна гідність, віра у високі ідеали — мистецькі, громадські чи будь-які інші?

Тут застновлюється: куди веде чи може завести нашу молодь, народжену на чужому ґрунті, зрослу поміж чужі люди, оце масове звирднення, етнічний занепад, духове спускання?

Кожна людина є продукт своєї національної історії. Пригадаймо ж: ніколи в українському звичаї чи традиції культу сороміцтва, неповаги до родинного вогнища, до жінки-коханої, до дівочої честі, до матері. Взяти першу-ліпшу пісню про кохання — на шу пісню — та скільки ж у ній кришталевої чистоти, скільки щиро-світлих почуттів, яка глибочезна повага до жіночої гідності! А українське письменство? Від Котляревського, батька нової літератури, до Шевченка, Панаса Мирного, Нечуя-Левицького, та ба — ѹ до Гончара або Стельмаха — через усе наше красне письменство проходила й проходить ллятмотивом висока повага, лицарське ставлення до жінки. На відміну від деяких чужинецьких літератур у нашій ніcoli не було «героя-спокусника» (герой «Камінного господаря» Лесі Українки — не є українець), не було українського Ловеласа. Та що там, у жодному вартісному творі української прози чи поезії ніколи не було жодної порносцени. Не кажучи вже про те, що саме буття нашого Народу не постачало письменникам «матеріялу» до цього, сам факт появи непристойного твору вважався б та й досі вважається образливим для читача й ганебним для автора.

Наївно було б іdealізувати минуле. Але ѹ тоді, в темні часи кріпацтва, коли «хлопська»

моральність не варта була для пана й щербатого шеляга, люди в масі своїй, по-своєму, берегли високі етичні ідеали.

Зараз, на схилі віку ХХ, ми дивимось на все людяніше й терпіміше, широ співчуваємо трагедії наймички, що стала матір'ю нехрещеної, тобто позашлюбної дитини. Одверто співчував її і Шевченко. Ale як ставилось до неї оточення, як приймала свою недолю вона сама?

...Не дави, туманочку,
Сховай тільки в полі,
Щоб ніхто не зінав, не бачив
Мосії недолі!..

(«Наймичка», Пролог).

Сором, ГРІХ... Такі поняття, громадсько-етичні категорії, що сформувалися разом з християнством мало не два тисячоліття тому, були, безперечно, потужним гальмом поширенню ненормальності. І якщо колись «грішили» з великого почуття, то тепер нерідко — через брак такого почуття, через безвідповідальність, через моду наекс. Роблячи цю огидну моду, нищаючи всі етичні табу, сьгоденні сіячі тотального сороміцтва творять лихо, чиєю першою офірою буде і вже є молода генерація. Адже до чого приводить екстремізм у галузі моральній, ми бачили на прикладі Чарлеза Мансона, цього Сатани-Христа звірнілого цивілізації.

Котляревський в «Енеїді» живописав пекло, де —

... зводницям таке робили,
Що цур йому вже і казатъ ...
Щоб не своїм не торговали,
Того на одкуп не давали,
Що треба про запас держать.

Великий дотепник тут не жартував. Він висловив істинно-народне ставлення до зводень, до організаторів розпусті.

Будь-яка людина, як би далеко не запротирали її доля чи недоля, здатна лишитись самою собою, вартою поваги особою в чужинецькому середовищі не просто тоді, коли плематиме рідне слово, пам'ятатиме про рідний Край, а й за умови, що збереже віковичну, з діда-прадіда традицію високої моральності. Отже рятуймо наших дітей від огидної отрути, глибоко чужої нашему еству.

Діти ж бо є найдорожчий скарб нашої нації.

Андрій Яремчук.

Х Р О Н И К А

Виставка Львівських художників

У Львівському державному музеї українського мистецтва працює художня виставка під назвою «Земля і люди». Тут експонуються більш як триста живописних, графічних, скульптурних і декоративно-прикладних творів провідних митців Львівщини.

Особливу увагу відвідувачів привертають пейзажні полотна талановитих майстрів пензля О. Шатківського, жанрові картини Ю. Щербатенка, графічні та скульптурні роботи заслужених діячів мистецтв України Л. Левицького, Е. Миська, В. Борисенка та інші твори.

Нова робота вінничан

Тепло прийняли у Краї нову роботу Вінницького музично-драматичного театру імені М.

Х Р О Н И К А

Садовського — п'есу відомого українського письменника М. Стельмаха «Дума про тебе». На прим'єрі був присутній автор п'еси М. Стельмах. Глядачі щиро привітали його та акторів театру з творчим успіхом.

Монумент Котляревському

Київські мистці — скульптор, народний художник України Галина Кальченко і архітектор Анатолій Ігнащенко завершують роботу над пам'ятником великому українському письменникові Івану Петровичу Котляревському. Монумент буде споруджено в Києві біля будинку Державного музею українського образотворчого мистецтва України по вулиці Кірова.

Хвальна редакціє!

Чи не можете ви пояснити мені, що то відбувається під сучасну пору в нашій українській справі?

Тут, на еміграції, ми не маємо справжніх поводирів, котрі ладні були б віддати всі свої сили і своє життя за нас. Натомість ми повсюдно бачимо «патріотів», які вже давно дбають не про вільну Україну, а лише про власне благополуччя і власну кишеню.

Наші зверхники тільки те й роблять, що проголошують довгі і гучні декларації. А ці декларації не тільки не валають більшовиків, але їм допомагають, не зрушають нашу українську справу з мертвого зера, а радше наносять їй шкоди.

Ми повірили, що справжні поводирі з'явилася там, на рідних землях, серед молоді української генерації, повірили, що саме вони зради нашої високої ідеї підуть на жертви, підуть на смерть. Пустопорожнім словам, якими ми по суті і обмежуємося у своїй діяльності, вони протипоставлять сміливі і конкретні дії.

Добре про це написала Зоя Когут:

Не ми

Десь там, серед плодючих нив,
Серед лісів, серед степів,
Збирає творчий дух жнива.
А тут? — Слова, слова, слова...

Там рідину землю полива
І піт синів, і кров батьків,
І слози скорбних матерів.
А тут? — Слова, слова, слова...

Там мужньо, без великих слів,
Лягли вже тисячі голів!
Над їх могилами трава,
Лиш вітер пісню ім співа.
А тут? — Слова, слова, слова...

Невже говоренням отим
Ми нашу волю воскресим,
І на амбіції плечах
Принесем славу? На словах?..
Чи ж вірим ми, що ми одні
Такі і мудрі, і міцні?..

Не ми! Вони — оті безправі,
Що тихо стогнуть у ярмі,
Колись здобудуть волю й славу
Для краю рідного. Не ми!

Ми ж тільки горстка бідаків,
Що можуть чесно край любити,
За нього плакати й боліти,
Й себе для нього посвятити!
Але — без слів! Без зважих слів!..

А що ж виходить у житті? А виходить, що нічого не варта і та жменька молодих десидентів у Краї, у яку ми так гаряче повірили. Народ за собою вони не повели. Так само, як і ми, ні на щабель не зрушили нашої справи з того ж таки мертвого зера.

Там, де треба виявити справжню силу духу і справжню національну переконаність, вони пасують, одразу ж відмовляються від своїх поглядів, починають вихвалювати совети, зраджують своїх однодумців і, зверх того, засуджують і викривають їх.

Пригадайте, адже саме так було з онукою Івана Франка Зіновією Франко, так було з талановитим поетом Миколою Холодним, так ста-

лося з науковцем-хеміком Леонідом Селезненком, істориком Михайлом Брайчевським та багатьма іншими.

А оце, люди говорять, що і наш апостол правди Іван Дзюба, людина, яку я обожнював, відмовився від своїх переконань і почав писати книжку «Іван Дзюба викриває Івана Дзюбу», у котрій обіцяє виступити проти українського націоналізму.

Чи справді це так? Чи не більшовицькі то вигадки? Чи справді є така декларація Дзюби?

Якщо ж все це правда, напишіть, чому так сталося? Невже совети тепер такі сильні? I може справа тут не лише в силі мілітарні?

Кому ж тепер вірити? У що тепер вірити?

З пошаною до вас **Ф. Дем'яненко.**

ВІД РЕДАЦІЇ: Ми, на жаль, не маємо ніяких додаткових відомостей про останній вчинок Івана Дзюби, окрім тих, які прилюднені в «Літературній Україні» та інших підрадянських часописах.

Для п. Дем'яненка і тих, котрі не мають можливості ознакомитись з повним текстом Дзюбиної заяви, вміщуємо їю знизу на стор. 30 нашого квартальногоника.

Що ж до оцінки останнього вчинку Івана Дзюби, рівно ж як і оцінок інших подібних явищ, то ми їх, як відомо, не дамо.

Ми твердо дотримуємося мотто, проголошеного у першому числі нашого квартальногоника: «Хай промовляють за себе нам доступні факти, а їх інтерпретація хай буде на совісті кожного — залежно від його політичних уподобань чи естетичних смаків».

Шановна редакціє!

Одержаня обидва квартальні, за що щоряджує. Сьогодні вихідний день. Поїду до одної українки і повезу її усі ваші журнали, що маю. Хай і вона читає і радіє за нашу Україну.

Вкладаю до конверта стару листівку, що я її купила у Києві, а також 20 франків на розбудову «Нових обріїв».

Хвала нашій рідній Україні!

Марія Грімо (Франція).

Шановна редакціє!

Кілька тижнів тому цілком випадково потрапив мені до рук один примірник Вашого журналу, якого я встиг лише переглянути й занотувати адресу, для детального вивчення не було достатньо часу, бо журнал треба було скоро віддати. Я питав уже в різних кіосках з міжнародною пресою про нього, але без результату, тому звертаюсь до Вас безпосередньо, чи я можу отримати хоч кілька примірників за минулій рік і щось з останніх номерів?

«Нові обрії» мені сподобались, бо там багато пишеться про Україну, але по іншому, ніж в різних інших українських еміграційних журналах і газетах, саме тому він і цікавий.

Я живу від народження в Німеччині, тепер я вже студент і мені прикро, що я ніколи ще не читав Вашого журналу, який виходить теж у Німеччині. Отже тепер на вакаціях хочу трохи почитати українських газет і журналів та Ваш квартальник «Нові обрії», хоч не знаю звідки їх дістати.

Буду радий отримати якусь відповідь і хоч пару чисел журналу, за що заздалегість широ дякую.

З пошаною і привітом —

Володимир Буковський, студент.

Лист із Чікаго

Вельмишановний п. редакторе!

Скоро два роки я є читачка «Нових обріїв». Мені подобається, що Ви призначуєте багато місця для ріжних дописів про гостину на Україні.

Цей рік мені став щасливим — я навідала рідну сестру та її діти й онуки. Про них і хочу написати. Може, теж Вам згодиться, бо Ви завше просите, щоб передплатники дописували хто був і що бачив «на землі батьків».

Щоправда, попервах думала надіслати своє в якийсь наш часопис, та ні, тут таке не друкують. Певно, що «Українські віті» («прогресивні») не одмовили б і вмстили, однаке з ними мати справу не хочу.

Попереджу Вас, пане редакторе, що мене цікавить аж ніяк не політика. Я стара жінка, і мене цікавили у Краї перш за все ціни.

Мені мої рідні показали всі чудові пам'ятки. Маю кілька світлин про свої з ними екскурсії. Дві надсилаю. Перша світлина то ми були в Печерській Лаврі. Там бачите сестру з дочками Одаркою й Галиною та з подругою Галини — Любою (вона вчителька). На другій — будинок, де мешкає сестра. А перед ним це стоїть Одарчина свекруха.

Моя сестра, як і я — пенсіонерка. Лише мені на 10 літ більше віку.

Сестра спершу жила у Львові, а два роки тому зятя перевели на працю до Києва, і разом переїхала вона. Ім дали помешкання на три кімнати. У двох містяться дочка Галина з чоловіком (обоє вчителі) та дитиною. Третя кімната має вхід із холу, дуже зручна. Там і живе моя сестра. Туди помістили й мене. А старша дочка сестри, Одарка, та давно живе в Києві. Має чоловіка — інженера, троє діток, а сама є фінансистка. У них квартира також з трьох кімнат, але я рішила бути з сестрою.

Квартира, де тепер живе сестра — не гірша, ніж у нашого пересічного американця. Всі вигоди, меблі й зовсім гарні.

Ми ходили по ріжних крамницях, і я бачила подібні меблі, закарпатські — теж дуже звабні, приемні й дешеві.

В перукарні мені зробили зачіску за 96 копі-

йок, у нас я це роблю лише з рідка, бо треба платити 3 доларі.

Я скористала з перебування в сестри, щоб замовити собі декілька пар окулярів, бо часто їх гублю. У нас це чималі гроші — 48 доларів огляд очей на окуляри й самі окуляри. У Краї огляд очей безкоштовний, окуляри дешеві від 3 карбованців 75 копійок до 5 карбованців. Я собі придбала і простіших, і вишуканих.

Сестра має пенсію 62 карбованці. Зрозуміло, що вона й дочка з сім'єю — це як одна родина, але й якби самій зостатись, то на ті 62 теж там можна жити. Я це тепер знаю.

Вони, приміром, за трикімнатну квартиру платять на місяць всього 23 карбованці і є юди входять оплата води, холодної й гарячої, опалення, газу, освітлення й телефону. Я порівняла, як коштує мені: газ 12 доларів влітку і 26 доларів взимі (у них однаково по 90 копійок на місяць), електрика — щонайменше 7 доларів, про квартиру я вже мовчу.

Я цікавилася і цінами на молоко, картоплю. У Краї за 4 кілограми картоплі платять 36 копійок. Вдома ж ми сплачуємо за це 1 долар 19 центів.

Молоко в Советському Союзі є значно дешевше, ніж у нас, а головне — воно є значно свіжіше.

Правда, не скажу, чи так само взимку, я не питала, та я була влітку й бачила жваву торгівлю: городини свіжої скільки завгодно. У нас всі овочі потруєні хімікатами, чого, уникли в СССР.

Речі в Краї є так, як у нас, а є дорожчі. Штані чоловічі у нас 18 доларів, у них бачила по 20 карбованців, сорочки чоловічі у нас ➤

Шановний Пане редакторе!

Висилаю Вам гроші на «Нові Обрії». 20 франків на передплату і розбудову журналу.

Пробачте, що з великим запізненням.

Получаю завжди його і читаю з великою радістю.

Хочу Вас повідомити, що ми разом з моїм чоловіком будемо їхати на нашу «Україну Милу», як писав Тарас Шевченко. Мое містечко називається «Городище». То 20-25 км од села Шевченкового, де народився і учився наш поет. Відвідували ми там, 5 років тому, музей, село і бачили ту хату, де жив дяк, який учив Тараса. Тепер вона під школом і ще добре збережена. Цього року по-

тараємося її сфотографувати і, як можна, то вишлемо до Вашого журналу. Були ми на Тарасовій Горі над Дніпром у музею і покаталися по Дніпрі ракетою.

Така чиста вода і багато риби у Дніпрі. Не так, як тут у нас, у Франції. Ми знаходимось коло ріки Сени. Це таке болото, можна сказати, здохла риба по воді плава, цілком вода зіпсована.

Ми будемо брати аероплан, який прилетить з Канади до Парижа і од Парижа — Київ.

Нам сказали у Парижі в «Советському Аерофлоті», що ту лінію спеціально зробили цього року для українців, які їдуть на Україну найбільше з Канади. Думаю, що, може, зустрінемось з деякими українцями.

Я Вам опишу нашу дорогу в рідний край. І якби то можливо, щоб усі читачі журналу «Нові Обрії» змогли прочитати і тому, якому неможливо поїхати на рідний край (може уже постарілись або цілком погубили своїх родичів), але хочеться ще узнать якісі відомості, та нехай вони утішаться, так як мені часто приходиться.

Я завжди маю переписку з рідними. Ще маю рідну матір, уже стареньку (83 р.) і два брати й сестру. Усі дуже нас чекають і зустрінуть з великою радістю. Може, хто у Вас з читачів «Нових Обрій» не має відомостей з рідного краю, то нехай вишиле адрес, може, як зможу допомогти знайти. Мої родичі знаходяться 150 км од Києва, 60 км од Черкас.

З повагою до Вас Люба Массон.

P.S. Моя адреса: 70 Rue Marie Dusal
76570 Pavilly, France.

(Закінчення листа з Чікаго)

від півтора до дванадцяти доларів, у них дорожчі — від шести до вісімнадцяти карбованців. А от ручка, що у нас коштує 21 долар, у них 2—3 карбованці, за олівець ми платимо 49 центів, а вони — 35 копійок.

Жіночі зимові чобітки з 35 доларів у них аж удвічі дорожчі — 70 карбованців. Правда, є й гіршого квалітету. Ті дешевіші — від 15 до 40 карбованців.

Мені родина сестри показувала свої речі. Дещо з їхнього одягу вийшло із стайл, але є у них і чимало гарного, модерного вбрання.

Недавно вони придбали кару за 6700 карбованців («Жигулі»).

Їхня кара стоїть на подвір'ї, під вікнами, під брезентовим чохлом. Гараж поки не придбали, а коли придбають, то сплачуватимуть по 8 карбованців на місяць (у нас плата за гараж — 100 доларів на місяць).

Сім'я сестри мешкає в новому районі міста, на Березняках. То лівий берег Дніпра. З правим берегом їхєднає великий міст. Коли ми під'їзділи їхньою карою до мосту, я здивувалась, що нема лайні, а це було тому, що не треба чекати, поки кинеш 50 центів за проїзд через міст карою. У них це, виявляється, безплатно.

Показала мені рідня Київський сабвей. Він гарний. Там проїзд лише 5 копійок, а я у Чікаго сплачує, коли трапляється користати, 55 центів.

Так само дешевший у них проїзд залізницею і квитки на літак. У нас за 800 кілометрів авіашляху я заплатила 123 долари 25 центів, на залізниці за це — 80 доларів 20 центів. У Краї тає їх коштує якихось одинадцять карбованців.

Плата за кіно теж дешева — від 30 до 50 копійок за квиток увечері, 25 копійок — удень. Це вкрай мало, як порівняти з нашою платою — 4 доларя 50 центів.

Мені писали діти сестри, що медицина в СССР безpłatна, і то виявилося правдою. Мене на мое прохання водили до лікарні, зробили мені ексерей та електрокардіограму. І все без жодної винагороди, тоді як у дома за візит до лікаря довелося б вийняти з гамана 10 доларів, за ексерей — 50 доларів та ще 25 доларів — за електрокардіограму.

Припало до вподоби мені те, що за розмову по телефону-автомату у них — лише 2 копійки. Кидай монетку і розмовляй, скільки хочеш. У нас ви вкинули 10 центів і розмовляєте за них 3 хвилини і все, а потім кидай знову 10 центів.

Ще мені впало в око, що у Краї люди — і молоді, і літні — багато читають. Читають у трамваях, у сабвей, у фойє перед кіносесаном... А у нас, подумала я з прикрістю, всуди тільки палять цигарки.

Olena T.
P.S. Разом з листом і світлинами прошу прийняти від мене 12 доларів на розбудову Вашого журналу.

Лист з Канади**Шановні редактори «Нових обрійв»!**

Ваш квартальник часто передруковує твори Ганни Черінь. Та ж чи не здається вам, панове, що ви робите для неї забагато чести, бо ж не все, що заримоване — поезія, не все, що стоїть додори ногами — мистецтво?

У передмові до «Вагонеток» пані Черінь вихваляється: дивіться, яка я розумна та моторна — за 35 годин написала аж 51 вірш, побила всі рекорди, в тому числі й власні!

Розвела арифметику, а кому вона потрібна?

Поезія — то не є спортивний змаг. Пиши із швидкістю один рядок на добу, але напиши його так, щоб користь для нашої української справи була, напиши такі вірші, щоб вони залишилися для майбутності.

Ну, а якщо не можна вже без обрахунків, то їх варто зробити отак: у збірці 51 поезія і лише одна з них про українські визвольні справи, та й та сама декларація.

У мене серце вогнемпече, а у неї в цей час «безпроблемна, ясна і безхмарна рівніна», наче Україна наша москалями не уярмлена, наче і молодь наша від нас не відсахається.

У мене враження таке, що пані Черінь, коли починає писати, сама не знає, чим закінчить — іде за римою, а не за думкою, пише про що заманеться, розповідає про таке, що може зацікавити лише її чоловіка.

Читав у «Новому шляху», що складаючи свої віршки, Ганна Черінь наслідує Маяковського та Есеніна. Чи це не тих писак, що панегірики

В / поважний п. редакторе!

Впродовж кількох років читаючи Ваш цінний журнал, часто знаходжу в ньому цікаві (а подекуди і контроверсійні) матеріали з життя українців у розсіянні. Видно, умови- ни нашого буття настільки змінилися, що уможливили видавання такого часопису, як Ваш. Адже раніше позапартійний часопис був не до подумання.

Однака хочу застерегти, щоб «Нові обрії» не перетворилися на звичайне полемічне видання, котрих вже й так маємо тут досить. Я особисто завжди шукаю в журналі за матеріалами з України. Але їх замало, частіше друкуєте одні припадкові знімки. Коли маєте можливість одержувати звідтам різну інформацію (а краще від когось з емігрантів, що їздили до Краю), то друкуйте. Кажуть, що можна передплатити україномовну советську пресу, але як то зробити не знаю та й, правду кажучи, покищо не наважуюсь.

Бажаю успіхів, Д. Горілій (Вінніпег).

Р о з л у к а

Вечір надворі, ніч наступає.

Іду далеко, Край покидаю.

Іду далеко, Край покидаю.

Горе велике серденько крає.

Бо, може, назавжди туди виrushаю,

Тебе, моя земле, навік залишаю.

Тебе, моя земле, навік залишаю.

Чи зможу я жити без рідного Краю?

Написав Іван Іванченко, читач «Нових обрійв» з міста Дармштадта, Кізенер Штрассе 9. (ФРН).

советам співали? Інші пишуть, що вона мавпує росіянку Ахматову.

Не знаю, так це чи ні, оскільки витворів отих москалів сам не читав. Однака напевне знаю, що «Примха», «Ніч», «Як я тебе бачила», «Уява» «Дерево» — все це самі розціцьковані слова, котрі нікому і ні на що не потрібні.

Не подобаються мені так «Мрії», як і «Вагонетки» тої поетки, тож і вам, панове, цих русофільських опусів передруковувати не раджу.

Зостаюсь ваш,

Петро Петрович.

Від редакції: «Нові обрії» не потребують по-дібних порад. Ми знаємо де ДОБРО, а де ЗЛО. Ми до того ж здатні самі розібратися, де шире бажання критика допомогти поетці якомога краще відбити всі тонкощі нашої української душі, віддзеркалити долю українця, що змушенний жити поза межами рідного Краю, а де прагнення накинути поетці свою партійну концепцію.

Вирішили було листа п. Прокоповича не друкувати і залишити без відповіді, та наш публіцист Олесь Музика, котрий кохается в поезіях Ганни Черінь, категорично заперечив: Петро Прокопович не перший і, головне, не останній, хто прагнув і прагнутиме збити цю справді талановиту поетку на проголошення у римованій формі своїх партійних концепцій.

Пригадайте хоч би статтю «Дві збірки Ганни Черінь» Ярослава Розумного, оприлюднену 1971 року у п'ятому числі «Сучасності», у котрій він звинувачує авторку у позуванні, говорить про брак щирості і рівноваги, брак відчуття мистецької міри й такту, а по суті з тих самих партійних позицій перекреслює обидві її збірки, щоправда, робить це не так грубо, як пан Прокопович, бо пересипає свою статтю такими науковими сентенціями, як:

«Ліричний герой її любовної лірики тільки прагне бути осередком уваги, а назовні він це виявляє штучною легковажністю, і тому ця лірика емотично суха й позбавлена переконливості».

Або:

«Вірші Черінь з мотивами патріотизму... позбавлені будь-якої історіоісофічної проблематики й не виходить поза рамки поверхової декларативності, фразеології і звичайної ностальгії».

Вміщуючи в цьому числі листа Петра Прокоповича і статтю Олеся Музики, редакція «Нових обрійв» надає нашим читачам можливість самим розібратися, що доброго і що поганого в творчості Ганни Черінь, і запрошує їх поділитися своїми думками на сторінках нашого часопису.

При згадці про Край буду тяжко зітхати.

Прощай, Україно, і ти, бідна мати!

Прощай, Україно, і ти, бідна мати!

Пропав я без тебе, без рідної хати.

Умру в чужині я, ніхто не заплаче,

I ненька - Вкраїна мене не побачить,

I рідні не візнають, де буде могила.

Прощай, дорога моя мати - Вкраїна!..

МУЗЕЙ ПРОСТО НЕБА У ПЕРЕЯСЛАВІ -ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ. Репродукція з гравюри В. Масика.

Про поезії Ганни Черінь

Коротка довідка

До другої світової війни Ганна Черінь вчилася на філологічному факультеті Київського університету. Тоді ж почала свою літературну діяльність. У 1944 році працювала в Берліні, в одній з українських редакцій. Перша збірка її поезій «Крещендо» вийшла у м. Блюмбергір 1949 року накладом у 500 примірників. В ній — ліричні вірші і «Німецькі сонети» — сатиричні поезії, так би мовити, «остарбайтерського» періоду її життя.

Від 1949 року і дотепер живе в ЗСА, де в Чіказькому університеті закінчила освіту, вивчала бібліотекознавство та літературознавство.

Ганна Черінь — авторка ряду прозових творів для дітей і дорослих, а також збірки поезій «Чорнозем» (1962 р.).

Я люблю поезії Ганни Черінь. Люблю їх за високу образність, акварельну легкість, кришталеву прозорість, просту, барвисту і соковиту мову.

Я люблю цю поетку за її надзвичайно широкий діапазон настроїв, розмаїття тем, за її шляхетну щирість і, якщо хочете, чисто жіночу непослідовність, за її молодечу задиркуватість, неповторну творчу манеру і оптимізм.

А ще люблю її за те, що вона, як мені здається, дуже точно і майстерно віддзеркалила поневіряння українців на чужині, зокрема, мрії і дійсність повоєнної еміграції.

Мене на Заході у свій час привів романтизм, чи як я б тепер сказав, юнацька дурість, бажання побачити світ, побувати в країні Нібелюнгів, походити тими вулицями, де у близкачичних поєдниках на шпагах здобував перемогу за перемогою герой моїх юнацьких мрій Д'Артаньян. Думав тоді: чи буде коли-небудь інша нагода все це побачити?..

Жорстокими були мої перші зіткнення з омріянним Заходом, гіркими були мої розчарування від зустрічі з його буденністю!

Саме тоді до моїх рук потрапили вірші невідомої поетки, котра вразила мене своїми по-дівочому свіжими і щирими роздумами, високовартісною манерою писання.

Я почав читати поезії Ганни Черінь і завмер від здивування: як майстерно вона відбила мої власні думи і почування:

Ну, хто з нас, сидячи на прильбі,
Не мріяв про могутні крила?!

От землю облетіти скрізь би,

Плисти, напнувши мрій вітрила!..

Десь там, де вічно сяють весни,
Є скарб, що сам у руки дається.

Там квіти у садах чудесних

Цвітуть незнаним, дивним щастям...

Десь розриває сиві хмарі

І аж до Бога ліне готіка...

Спліталася з неясних марив

Манліва і п'янка екзотика...

Завиравав зловіщий вихор —

І мрій здійснились. Та як?..

Коли ж не щастя, тільки лихо

Стрічає нас в чужих краях.

З нас, видно, насміялась доля, —

Ці вічні мандри нам — біда,

Бо ми свого не бачим поля,

Свого не маємо гнізда.

Мандруємо — й чужої майже
Не помічаемо краси.

О, серце, Господи прости —
Побачить нам Вітчизну дай же!

А пам'яті барвиста нітка
Снує в душі міцну основу
І килим тче, де кожна квітка
Відроджує Вітчизну знову:

Село і кострубаті стріхи,
Двори з рипучими ворітъми,
Густа ліщина, де горіхи
Ми рвали, як були ще дітьми.

Над річкою, на узбережжі,
Іржання коней, крики фірманів,
Оброслі деревієм межі
І стиглі вишні, щойно зірвані.

Спів солов'я, що крає серце,
І ніжність маминого дотику...
Чи ж думали, що з часом все це
Для нас обернеться в екзотику?!

Що будемо блукати світом,
Щоб хтось прийняв, людьми нас визнав,
Що знову будем крил просити,
Щоб полетити у Вітчизну?!

Що і тепло, і спокій хати,
І рідні паходи і звуки
Ми мусим так запам'ятати,
Щоб діти пам'ятали й внуки.

(«Екзотика»)

Тоді, у ті далекі роки гіркого розчарування принадами Заходу, все мені здавалося чорним, і саме життя уявлялося безнадійно загубленим і втраченим безповоротно.

І де б я не був, про що б не думав, мене, як власна тінь, невідступно переслідувала ця симпатична поетка, котра тихим, сповненим великого трагізму голосом шепотіла мені на вухо:

Хмарі віщують зливу...
А думи обсіли зграями
І душу клюють бурхливу,
Замучену і перекраяну.
Цаця мое відлєтіло —
Скриплять ще за ним ворота —
З ним мрії мої сизокрилі
Злетіли без повороту.

До Німеччини я віїхав добровільно; отож на Україну воротя не було. Там залишились мати і батько, мое серце і перше кохання — кароока Оксана, а тут була чужина, іноді солодкувато - сентиментальна, іноді байдужа, та здебільшого холодна і ворожа.

У години розпукні я, як молитву, повторював вичитані у Черінь рядки:

А туга за рідним не гасне, пече...

Пливе чужиною ворожою...

Нічим тих замріяних карих очей

Собі замінити не можу я...

Я і нині, коли перечитую такі її вірші, як «Пам'ятаю», «Іспит», «Промені квітів», згадую свої студентські роки, і здається мені, що сидів я за однією партою, блукав каштановими алеями міського парку не з мосію Оксаною, а з цією трохи екзальтованою, трохи ексцентричною поеткою, яка так добре вміє підмічати в житті все цікаве і так майстерно його відтворює.

Від часу моого знайомства з «Крешендо» і дотепер багато води спливло. Я начебто змирився зі своєю долею, спробував розчинитися в чужині, вжитися в неї. До тих, що закликали зруйнувати Україну советську і на її руїнах побудувати нову, самостійну, я не пристав. Та не знайшов спільної мови і з тими, що поверталися додому і мене кликали з собою.

Я забув про Черінь, забув, як мені тоді здавалось, і багато того, що єднало мене з Україною.

Але то тільки на короткий час.

Українець повинен жити на Україні. Коли ж доля примусила його залишитися далеко від батьківщини, він має живитися соками рідного краю. Тільки за таких умовин можна зостатись українцем, можна існувати взагалі.

Цього висновку дійшов я на жаль, лише недавно. Щось подібне віднайшов я і в нових для мене поезіях Ганни Черінь, зібраних у двох її книжках «Вагонетки» і «Травневі мрії». В них я знову, як у дзеркалі, побачив себе вже у сьогоденному довкілі, прочитав власні роздуми, виражені поетичною мовою.

Задоволення будених потреб життя вимає тут у нас від людини приниження її гідності. Людина (так чужинець, як і українець) з пелюшок потрапляє до неволі, страждає від задухи, обурюється, пробує бунтувати, але марно: від того нічого не змінюється.

Як чудово, як образно цю думку виклада поетка у своєму вірші «Неволя»:

Наши пристрасті націлюють вірно
На дотик,
 на смак
 і на запах,
І за це людина
 довго й покірно
Служить на задніх лапах.
А часом,
 зірвавши з ланцюга,
Бунтує
 у вирі свободи.
І потім вертається,
 вірний слуга,
До своєї призначеної,
Слава Богу, не втраченої,
Може й набридлої,
Але
 дорогої господи.

Особливо гостро відчуваєш приниження своєї людської гідності, свою меншовартість, коли зустрічаєшся з «фертами» сам на сам, скажімо, в готелях чи на пляжах:

... де баражі
Ляскануть нас по плечі
І просять натерти їх кремом.
(Щоб потім піти окремо).
(«Вдома найкраще»).

Тоді мені здається, що я перебуваю у клітці, хай і з позолоченими гратаами, але в клітці, у котру я сам себе посадив.

Оцю безвихідь, оцю глупоту нашого становища майстерно віддзеркалила Ганна Черінь у вірші «Край вікна»:

Ганна Черінь

Посадивши серце за гратега,
Мрії сковавши в урні,
Лишається тільки гратега
З самим собою в дурні.
І сидіти край вікна, де хлюпочеться
Ніч така ніжна й тривожна...
Не можна того, що хочеться,
І не хочеться того,

що можна.

І як не грай, і як не крути,
А в дурніях зостанешся ти.
Тож сиди

і дивися на щастя чуже,

Що часом щасливих ріже ножем.

Просто не віриться, що такі глибоко філософські вірші — «вагонетки», цебто поезії,

написані похапцем у вагоні, по дорозі з Чікаго до Нью-Йорку.

Тут, на чужині, ми не знайшли свого щастя. Ми відмовились від своїх мрій, своїх ідеалів, ми підкорилися життєвим обставинам і йшли туди, куди вони нас штовхали. Ми змушені були діяти так, бо вибору у нас не було.

І тепер у величезному місті, у гущі люду почуваемося самотніми, затиснутими з усіх боків кам'яними брилами, глухими мурами і байдужістю.

Пам'ятаю чудові рядки з давнього вірша Г. Черінь:

Серця у людей з бетону.
Як тяжко мені одній!...
Здається — ось-ось потону
В мутнім океані днів.

Хіба це не про мене, або й не про вас, шановні читачі, так влучно сказано, не про наш емігрантський «мутний океан днів»?

Наше життя — то ніч, ніч чорна і холодна, бо ...гарна ніч лише тоді, коли на небі Розумні зорі вказують нам шлях.

А таких зірок на наших старих обріях немає. Не бачить їх і Ганна Черінь.

Ми заплуталися в плетенім клоччі,
Розлетілись на іскри-струмені
І згоріли на тлінний попіл,
Не зробивши навіть пожежі.

Так поетка говорить про себе і свої думи і додає:

Пролетів гострокрилий сокіл
Повз нас у зелене безмежжя —
Та де вже за ним летіти.
Вірні думи мої спопеліли...
Так згасають метеорити,
Не досягши своєї цілі.

Чи написав хто-небудь з наших поетів другу таку «вагонетку», (я вже не кажу про поему), яка б так яскраво і, прямо скажемо, так безжалісно, говорила нам правду в очі про нашу долю, про наше сьогодення, про наше майбуття.

Вимазана сажею цивілізація, яка оточує украйнця на чужині, — для нього подвійне лихо, вона протиприродня для будь-кого і до того суперечить нашій чистій і щирій натури.

ПАМ'ЯТНИК ЛЕСІ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

Як інформує універсальний ілюстрований місячник »Нові дні« в числі за жовтень, 3 вересня ц. р. на мальовничій площі міста Києва, названій ім'ям великої української поетеси, в присутності тисячних мас і гостей столиці України відкрито пам'ятник Лесі Українці.

Монумент-пам'ятник створили — скульптор, народний художник УРСР Галина Н. Кальченко, і архітектор А. Ф. Ігнащенко. На гранітному постаменті височить відлита у бронзі п'ятиметрова постать славної дочки українського народу, полум'яного публіциста, демократа і активного громадського діяча — Лесі Українки. В образі Лесі Українки втілено революційне поривання, полум'яний темперамент, духовна краса дочки Прометея. Біля підніжжя пам'ятника басейн, зелений килим обрамлює монументальну композицію, а густа крони тополь і лип та барвисті квітники відтворюють український орна-

мент. На постаменті золотом сяють до нашадків звернені слова Лесі Українки:

Як я умру, на світі запалає
Покинутий вогонь моїх пісень,
І стримуваний пломінь засіє,
Вночі запалений, горітиме удень.

На поставлену трибуну біля пам'ятника піднялися керівники партії і уряду УРСР, знатні люди Києва, гости з Москви та союзних республік, земляки поетеси з Житомирщини та Волині, Петро І. Кравчук із Канади та Юрій Косач із США.

Мітинг відкрив голова виконкому Київської міської ради В. О. Гусев. Головну промову виголосив Перший секретар ЦК Компартії України В. В. Щербицький. Потім промовляли письменник Олесь Гончар, російська поетеса Людмила Татьяничева, київський робітник-токар В. Я. Сікорський, Юрій Косач із США.

Курні димарі, засмічені вулиці, духово спущена, запаморочена від опію нещасна дівчина з цигаркою в зубах — все це вкриває бридкою корою наше тіло, та не забруднить нашої душі.

У нас є наша зоряна мрія, наша Україна, з чистими, запашними плесами Десни та Ворскли, з простим, як хліб і вода, Шевченком.

Для багатьох із нас Україна так і залишиться «синіми спогадами» або фатою морганюю, для інших, у котрих «серце і досі іще в таборах», вона — зірка, яка кліче на схід, але для всіх нас разом вона — МАТИ. Отож:

нехай для неї ще дзвенять пісень джерела,
хай небо захиstitь її шатром спокою,
хай буде чудо, щоб вона ніколи не померла.

Хоч є серед нас і такі, котрі змагаються, хто краще, хто швидше обілле Україну помиями, жбурне в неї каменюку, хто все, що там робиться, прагне затоптати бурдними чобітьми.

Ім ми скажемо словами Черінь з програмо-вого вірша до «Вагонеток»:

Скільки б її не плюгавили,
Скільки б її не топтали,
Не буду крякати з гавами,
Не дам її на поталу.

Потопаючи в морі ілюзій,
Згоряючи в спеці пустель,
Я на зірку свою молюся
І ім'я шепочу святе.

Ні в дощ, ні в безлунних мандрах
Зірка моя не згасла,
Україна — блакитна троянда,
Про зеленокрилу папороть.

І тут я підійшов до головної позитивної риси творчості поетки, до її щирої вірності Україні, яку вона пронесла через всі життєві випробування.

Щоправда, ця любов на різних відтінках її творчости була різною. Спочатку це була любов до конкретної «рідної Вітчизни, що вогнем пекла юнацьку кров». Поетка згадувала про батьківщину щоденно, розповідала про неї предметно, емотично, мріяла про неї, та шляхи на Україну нам були перетяті.

Згодом Черінь, як і багато хто з нас, повірила нашим партійним зверхникам, їх обіцянкам силою змінити лад на сучасній Україні і повернути нам утрачений рай.

Україна стала для поетки паперовою, абстрактною кінцевою метою.

Тоді вона спробувала римувати партійні гасла і доводити що:

В край вернемось знов,
Як заграє кров
Зашумлять бойові знамена!

У партійних закликах і римованих гаслах усе виходило дуже легко і просто:

Там народ наш, єдиний серцем з нами,
Він лише чекає, щоб ударив дзвін,
Тоді відчинимо свої державні брами
У вільний світ — разом із двох сторін.

Однаке не так просто все це було в житті. Ми добре вміли виголошувати промови, але од часу закінчення другої світової війни і дотепер ми ні на крок не наблизились до тієї кінцевої мети, оскільки змушені були цими промовами й обмежитися.

Шо ж до народу нашого, то, правдоподібно, те, що ми хочемо йому накинути, гірше від того, що він має, а тому і народ ні на крок не наблизився до нас.

Задля справедливості мушу сказати, що римованих гасел у творах Ганни Черінь не так уже й багато. І обурення пана Прокоповича має своє підложжа.

Черінь, дійсно, не часто хапається за «партійний квач, щоб дьогтем вимальовувати партійні гасла». Я зробив обрахунки збірки «Травневі мрії» за методою Прокоповича і вийшло співвідношення 73 до 4.

В одному із своїх нових творів поетка дає таку пораду:

Ти пиши,
як Максим:
Один вірш про партію,
А двадцять найкращих
ритмів і рим
Про зеленокрилу папороть.

З усього видно, що і сама Черінь, мабуть, керується цим принципом. Вона так і пише з гордістю:

Я власним думаю розумом —
І своєю рукою пишу.

До того переліку достойнств поетки, за які її ціню, слід додати й цю маркантну рису, бо ж не так легко в наших умовинах і у наш час казати людям правду у вічі. А Черінь це робить у багатьох своїх творах.

Її декларативне «вцент розбити пропори червоні» губиться в реалістичних картинах нашої емігрантської дійсності.

ХРОНІКА

Одяг та вишивка народної майстрині

У Київському музеї Т. Г. Шевченка експонувалася персональна виставка робіт львівської майстрині одягу та вишивки Стефанії Кульчицької. Це вже другий творчий звіт художниці в столиці України. На виставці було представлено більш як 160 речей — сукні, костюми, верхній одяг, рушники, скатери з набором серветок тощо. Роботи Стефанії Кульчицької, виконані з неабияким художницьким хистом, мали великий успіх у відвідувачів.

Новий випуск Одеської духовної семінарії

Цього року Одеська духовна семінарія урочисто відзначала закінчення навчального року і 27-й випуск своїх вихованців.

Нинішній випуск проходив в урочистій обстановці. Випуск очолили високопреосвященний Філарет, митрополит Київський і Галицький.

24

Пригадую як просто, лаконічно, у трагікомічному пляні вона передає у вірші «Мікрофон» найпекучішу проблему українців у діаспорі — відмежування нашої молоді від української справи:

Поет читав про шум далеких піль,
Про серця біль
 і про глибокі рани...
Слова ридали
 і в ціль не влучали,
Бо люди
 серця вимкнули екрані.
Поет читав про ріки голубі,
До помсти кликав юне покоління...
Свою він душу віддавав юрбі,
А їй байдуже,
 море по коліна.
І раптом зіпсувався мікрофон:
Почувся скрип, шипіння, дикий скрігіт...
І зали сколихнув,
 немов циклон,
Вдоволений,
 щасливий,
 ширий регіт.
Поет читав уривчасто й поспішно
Свій вірш замучений, скалічений ущент...
І сколихнувся оплесків фермент,
Бо це було так весело,
 так смішно.

Пригадую також, як влучно в антипоемі «Портрети» вона висміює наших партійних зверхників, котрі, галасуючи про самостійну Україну, зраджують інтереси нації, бо спекулюють на наших патріотичних почуттях і роблять з того свій бізнес.

Добра від натури, Ганна Черінь хоче зігріти теплом свого серця тих блудних синів, котрим нема вже воротя додому. Багато з її віршів світлі, золотаво ясні, оптимістичні, хоч врешті решт цей її оптимізм, за її ж висловом, пессімістичний, бо для своїх гуманістичних цілей вона «в морі дъогто краплину меду шукає».

Не бачачи чіткої перспективи в нашій українській справі, не знаходячи відради у спілкуванні з «професорами Ен-ен, лідерами Івської партії», котрі «найдовші складають карті», Ганна Черінь у багатьох своїх віршах тікає від реального життя в уявний, вигаданий нею світ тепла і світла.

ХРОНІКА

кий, Екзарх України, і високопреосвященний Сергій, митрополит Херсонський і Одеський.

Літургію в день випуску служили високопреосвященний Філарет, митрополит Київський і Галицький, і високопреосвященний Сергій, митрополит Херсонський і Одеський, у співслужжні ректора семінарії архімандрита Агафангела, викладачів і випусників у священному сані.

Високопреосвященний Філарет, митрополит Київський і Галицький, Екзарх України, поклав на випускників, які співслужили йому, першу свяценицьку нагороду — набедренник.

На запричасному ректор семінарії архімандрит Агафангел виголосив проповідь, присвячену черговому випуску вихованців духовної школи. Він, зокрема, сказав: «Сьогодні наша Одеська духовна семінарія відзначає закінчення учбового року. Господь наш Ісус

А втім, чи тільки в цей світ?
Мабуть, ні.

І може рано вдарив на сполох пан Прокопович.. Він, правдоподібно, лише вряди-годи переглядає свій часопис «Новий шлях», бо якби читав його уважно, помітив би у ньому інформацію «Галина Черінь у Вінніпезі». «Новий шлях» розповідає тут саме про те, що пан Прокопович очікує від поетки.

Пані Черінь, як повідомляє канадійський тижневик, працює тепер над віршованим романом «Слова», у якому хоче віддзеркалити життя на теперішній Україні, дати живі картини і правдиві образи з верхів і низів темтешнього суспільства, різних його прошарків.

Намір добрий і заслуговує на всіляке схвалення. Якщо цей роман буде вислідом глибокого особистого вивчення життя нашого народу на сучасній, підсоветській Україні, він дісно може стати, як пише тижневик, «великим вкладом не тільки в літературу, не тільки в історію, але й в українську свідомість».

Більш того, він може підняти на вищий щабель і творчу особистість авторки, оскільки найкращими її поезіями досі були ті, котрі відтворювали бачене, відчуте чи пережите нею особисто, і до того ж є написані за умовин, коли ніхто не стояв за її спиною, ніхто її не націлював.

Однакче, наша славна поетка у подорож до Краю, мабуть, не поспішає.. Про сучасну Україну написатиме, очевидно, з чужого голосу, заримує те, що вичитала в наших часописах, або почула від утікачів із Краю, і тим обмежиться.

А жаль. Між сучасних українських письменників у вільному світі не так багато залишилось тих, що свої вірші пишуть самі, шляхетно, з великою етичною чистотою, без надуманості, без партійної націленості.

Щоб отак написати про сучасну Україну, треба там побувати, а Ганна Черінь такої України не бачила 30 років і, правдоподібно, вже й не побачить.

Наприкінці 1970 року вона видрукувала репортаж «На ярмарку нашої столиці», у котрому, між іншим, говорить:

«Ох, якби цей наголовок означав репортаж про виставку в нашім Києві! Хоч там уже теж,

на американську моду, є щорічні виставки - ярмарки, для яких навіть спеціальну територію відведено і гарні павільйони побудовано, та все ж, не скоро я на той ярмарок поїду, якщо й поїду взагалі.

Поїхати — і тримати язык за зубами, як вівця, це надто образливо для людської гідності, терпіти несила, а скажеш слово — не знати де опинишся».

Та, мабуть, поспішила наша поетка з висновками, ох, як поспішила!

Цей репортаж оприлюднив журнал «Промінь», що його видає Союз Українок Канади, а редакторкою того журналу є всім відома Наталія Когуська.

Нещодавно наспіла вістка з Канади: Наталія Когуська сама подорожувала по советській Україні і побувала в Києві.

Пані Когуська, судячи по її журналу, не «вівця» і не з тих, які «тримають язык за зубами», не з тих, що будуть «терпіти й мовчати». А де вона опинилася? Всім відомо, аж у... Канаді-благополучно повернулась додому. Ніхто її (ото диво!) на Україні ні носа, ні язика не відкусив і людської гідності ніхто не принизив.

І назагал, ті, хто там побували, говорять, наче змовились: «Не такий страшний чорт, як його тут у нас мають».

Україна! Омріяна наша Україна! Як добре було б усім нам послухати про неї розповідь неупередженого правдивого автора, вільного так від їхньої, як і від нашої партійності, автора, який би прагнув принести свою розповідю користь і нам, і Краю.

Такою авторкою могла б бути Ганна Черінь, бо досі у неї стосовано нашої Неньки були добрі, чисті наміри.

Мучуся, слова перебираю —
Як із них таких сполук добрать,
Шоб для мого золотого Краю
Принести хоч крихотку добра...

Так писала вона вчора. Однак, які у неї наміри сьогодні — невідомо.

Я люблю поезії Гани Черінь і не хотів би, щоб чисте, щире і самобутнє крешендо на початку її творчого шляху перетворилось на партійну какофонію.

Олесь Музика.

Х Р О Н И К А

Христос, посилаючи Своїх учеників на проповідь, говорив: «Ідіть, навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх дотримувати всього, що Я говорив вам». Ці слова Божественного Учителя стосуються і наших випускників.

Розстаючись з вами, кожен з нас говорить вам про те, щоб ви здобули в серці своему ту християнську любов, яка повинна бути співзвучною любові Христової. Полягіть пастирське служіння, пройміться любов'ю до віруючих людей, створюйте царство Боже тут, на землі, прилучайтесь до тієї благодаті, яку одержали ви в таїнстві священства. Кличте віруючий народ наш до того, щоб він разом з пастирями створював те благодатне царство, яке іменується радістю в Дусі Святому. Любіть народ наш, любіть землю, на якій народилися і де ви живите. Будьте чесними громадянами,

Х Р О Н И К А

патріотами своєї Батьківщини».

Потім відслужили подячний молебень і проголосили уставні многоліття.

В актовому залі семінарії відбулися урочисті збори, присвячені закінченню навчального року і 27 -му випуску семінарії.

Урочистий акт почався співом тропаря Вознесінню Господньому «Вознессяся еси во славі, Христе Боже наш». Ректор семінарії архімандрит Агафангел надав слово для звіту інспектору семінарії О. М. Кравченку.

До дня випуску надійшли телеграми від московських і ленінградських духовних шкіл, а також і від колишніх випускників Одеської семінарії.

Високопреосвящений Філарет, митрополит Київський і Галицький, Екзарх України, звернувшись з промовою до присутніх в актовому залі. У своїй промові він сказав випускникам: ➤

Невічанський замок біля Ужгорода.

ХОРОША КНИЖКА З ПОГАНОЮ ПЕРЕДМОВОЮ

Канадське Наукове Товариство ім. Шевченка видало цікаву книжку Олександри Копач «Мовостиль Кобилянської».

Вона призначена головно для мовників та літераторів, однаке, певний інтерес становить теж для загалу, хоч пересічному читачеві зрозуміти цю книжку трохи заважко.

На ретельно зібраному і проаналізованому матеріалі Олександра Копач у згадуваній роботі показала особливі новаторські риси нашої видатної письменниці в мовостилістичному пляні.

Авторка довела, що наша «Гірська орлиця» піднесла на вищий щабель культуру української прози, злагодила її новими жанрами і новими мовними засобами.

Обговорюване писання складається зі вступу, п'ятьох розділів, закінчення і бібліографії. Кожен розділ у свою чергу має бібліографічні примітки.

У першому розділі книжки подається огляд розвитку української літературної мови в історичному аспекті, підкреслюється роль Ольги Кобилянської у розробці нових тематичних і сюжетних елементів у нашій прозовій літературі.

Цікавий теж другий розділ, де авторка розглядає еволюцію мови молодої Ольги Кобилянської.

Особливу цінність, на мою думку, становить розділ, що має наголовок «Фольклорні і народно-розмовні елементи». В ньому авторка послідовно і переконливо вяснює, що письменниця не тільки сміливо включала у діялоги своїх героїв фразеологію народно-розмовної мови, народні звороти, приказки, порівняння, діялектизми, а й запозичувала з фольклору навіть окремі елементи для сюжетної лінії деяких своїх творів теж і імена героїв деяких повістей.

Олександра Копач, однаке, не помітила, що поряд з цим процесом, паралельно з ним, у творчості Ольги Кобилянської відбувалася і мовна еволюція у напрямку поступового звільнення авторської мови від вузько діялектичних рис та провінціалізмів, процес зближення з мовою наддніпрянської України, що було частиною загального процесу уніфікації української літературної мови.

А це з усією очевидністю можна було б показати, співставляючи мову хоч би ранньої повісті письменниці «У неділю рано зілля копала» з мовою оповідання «У св. Івана», написаного в останній період творчості Ольги Кобилянської. У найбільшому за обсягом четвертому розділі розглядається лексику зорового і звукового зображення та зображення духового життя і робиться спроба вилюмінувати новаторські досягнення в художній мові письменниці.

В останнім розділі книги авторка доходить висновку, що мовостиль персонажів Ольги Кобилянської — це дальший крок еволюції прози, це новий значний вклад у скарбницю етичних та естетичних вартостей української літературної мови.

Цінність цього розділу, як і всієї книги, у тому і полягає що на багатьох прикладах тут показується, як Ольга Кобилянська своєю творчістю внесла в мову української художньої літератури манеру живописання та індивідуалізації.

Однаке, праця Олександри Копач це аж ніяк не перша, як твердить авторка, спроба дослідити доробок нашої видатної письменниці в мовостилістичному аспекті. В Краї вже давно почали цим займатися тамтешні мовознавці.

Мені, зокрема, відомий грунтовний реферат Зіновії Франко «Краса і мужність художнього слова», в которому йдеться про мову Лесі Українки та Ольги Кобилянської. Його ще у 1965 році схвалив і надрукував Інститут мовознавства Академії наук України у збірнику «Майстри художнього слова».

Мені відомий теж фонетико-морфологічний нарис М. Станівського про особливості мови О. Кобилянської в повісті «Земля», писання Е. Бобер та Л. Лосева «Мовні засоби вираження емоційності в статтях О. Кобилянської», праця В. Лимаренка «До характеристики мови і стилю в повісті «Земля».

Підрядянські мовознавці В. Прокопенко, Ю. Скиба та інші ще у 1958 році оприлюднили свої дослідження мовностилістичних особливостей художніх творів Ольги Кобилянської у «Наукових записках Чернівецького університету», які, на жаль, не враховані в книзі О. Копач, оскільки, як правильно зазначено в передмові, авторка не мала доступу до необхідних архівів та оригіналів і, додамо від себе, до багатьох робіт мовознавців Краю, а це, природно, негативно позначилось на якості книги, не дало можливості Олександри Копач зробити повну аналізу досліджуваної проблеми.

І все ж книжка «Мовостиль Ольги Кобилянської» вийшла вагомою і грунтовною, її притаманна і широта і глибина. В ній використано все, що вийшло з обговорюваного питання у вільному світі, і багато з того, що надруковано на Україні.

Авторка, зокрема, посилається на писання Олега Бабишкіна, Івана Білодіда, Петра Колесника, Федора Погрибенника та Никифора Тимощука, котрі в Краї вивчають творчість ➤

У Краї Ольги Кобилянської

Ольги Кобилянської, цитує ряд підрядянських видань, як то «Курс історії української літературної мови», «Хрестоматія з української народної творчості», «Радянське літературознавство», «Дослідження з мовознавства».

Книжка О. Копач має і вади.

Авторка тільки побіжно згадує в ній про вплив мови Ольги Кобилянської на мову Павла Тичини та Максима Рильського, зовсім нічого не говорить про вплив цієї видатної майстрині слова на підрядянських поетів молодої генерації.

Однаке найбільшим недоліком книги є її передне слово, написане Ярославом Розумним, котре по суті принижує і ролю самої Ольги Кобилянської, і вклад, який зробила Олександра Копач своєю книгою у загальну скарбницю україністики.

Ольга Кобилянська була визначною письменницею демократичного напрямку, котра більш ніж півстоліття працювала на літературній ниві, вболівала за свій утиснений народ, писала ряд вікопомних творів з життя простих селян та інтелектуалістів, змалювала, як писав Іван Франко, «тип жінки» що бунтує проти усталеної традиції і таким чи іншим способом завоює собі право на свободне життя». Вона дружила з Лесею Українкою, Наталею Кобринською, Христиною Алчевською та багатьма іншими інтелектуалістами і людьми з народу, брала діяльну участь у ріжких жіночих товариствах і, зокрема, в «Товаристві руських жінок на Буковині», а для Ярослава Розумного це лише «письменниця, що любила осінь і самотність».

Олександра Копач говорить про Ольгу Кобилянську як про новатора, велику майстриню прози, широко знану так у Краї, як і в усьому світі письменницю, а Ярослав Розумний у своїй передмові, котра зовсім не пов'язана з мовою Кобилянської, називає Кобилянську

«другорядною письменницею в нашій літературі», про яку до того ж і «написано не багато».

Дивна конфронтація тверджень авторки книги з цими спонтанними висновками автора передмови до її книжки!

А втім, може й справді має рацію Розумний, може він краще, скажімо, ніж Великий Каменяр зрозумів Ольгу Кобилянську?

І. Франко у листі до В. Ягича (від 8. XI. 1905 р.) писав:

«Ольга Кобилянська — визначне явище у новій українській літературі», а Розумний, повторюю, називає її «другорядною». Та не збігаються оцінка творчості Ольги Кобилянської Розумного і з оцінками, що їх дають німці, словенці, поляки та інші чужинці.

Німецький дослідник слов'янських літератур Георг Адам, наприклад, пише 1901 року у «Das Magazin für die Literatur»:

«Поряд з Франком, який весь свій талант віддав пригнобленому українському народові — в основній своїй масі селянському, — стоїть одна з видатних письменниць — Ольга Кобилянська. Вона втілює в собі дух сучасної української літератури».

Німецький журнал «Die Gesellschaft» (1902 р.) вважає, що Ольга Кобилянська «належить до найсимпатичніших талантів сучасної української літератури».

Словенський критик Леопольд Ленард говорить, що Ольга Кобилянська «стоїть у першому ряду нової української літератури» (1903 р.).

Польський журнал «Chwila» (1927 р.) назвав Ольгу Кобилянську «одним із найвидоміших українських прозаїків».

Як бачите, навіть німцям, полякам, чехам та іншим чужинцям Ольга Кобилянська більше до душі, аніж українцю Ярославу Розумному.

Отож погану, плутану передмову має ця хороша книжка.

Б. Г.

Правдива казка для старших

Як оповідають старі перекази, за трьома морями, за високими горами була країна, яка звалася Уніарку. Населяв ту країну мирний, працьовитий народ на імення уніарці. Вони ще називали себе чумаками, бо любили їздити на волах до синього моря за сіллю. Займалися уніарці тим, що сіяли гречку, варили галушки, які найбільш полюбляли з усякої їжі, ходили в постолах із лика і полотняних шароварах шириною, як любили хвалитися, з ціле море. У свята і вільну хвилину вони від малого й до старого танцювали тільки гопака, бо інших танців не визнавали, і співали своїх старовинних пісень.

Далекі предки цього народу були войовничими й непосидочими, вони часто збиралися у ватаги, святили свої ножі, списи і вирущали чи то на сусідів чи й заходжувалися робити порядок на власній землі. На відзнаку своєї войовничості відрошували довгі вуса, а замість чуприни на голові носили «оселедці» — предмет особливих гордоців уніарців.

Чи то з вродженої меланхолійності, чи з інших причин нащадки тих вояків забули бойові кличі своїх предків, розучилися тримати зброю і поступово перетворилися, як вже було сказано, в мирне плем'я. З далекими родичами їх ріднили хіба що довгі і пишні вуса, від яких вони ніяк не хотіли відмовитися.

І почали на цей народ іти війною його близькі й далекі сусіди. І не встигали уніарці визволитися з-під одного панування, як іх одразу завойовував хтось інший. Так було доти, доки найбільш розумні серед них не здогадалися, що самі вони не впораються з бідою і що потрібно шукати собі друзів.

Після довгих блукань і пошукув натрапили вони на плем'я, котре жодного разу не ходило на Уніарку війною й не виявляло бажання знищити її людність. Вони, як і уніарці, також ходили в постолах, тільки називали їх по-іншому, носили полотняні штані, хоч і не такі широкі, як ціле море, молилися такому же Богові. Одним словом, були зовсім схожі на уніарців, хоч замість довгих вусів віддавали перевагу довгим бородам.

І уклали уніарці з цим народом договір про дружбу і взаємну допомогу. І боялися вже нападати на Уніарку злі сусіди. Так би вічно, можливо, й жили б мирно уніарці, якби не прийшли в Уніарку нові завойовники, котрі оголосили її своїм «життєвим простором», і не стали забирати у мирних гречкосіїв худобу, хліб, заборонили ім варити галушки, танцювати гопака і співати пісень. Настановили вони над Уніарку свого зверхника, котрого вибрали з-поміж найбільш покірливих мешканців тієї країни, і заставляли називати його «пан президент». Цей настановлений зверхник наклав на народ важку данину і, щоб догодити своїм господарям, став пригнічувати уніарців. Він навіть змінив назву Уніарку на Уненерію. сподіваючись, що її мешканці зовсім забудуть про

свое походження від войовничих предків і змиряться із своїм становищем.

Так було доти, аж поки уніарцям не увірвався терпець і вони з допомогою своїх друзів не прогнали чужинців і настановленого ними пана президента. Бо хоч до того часу уніарці майже забули своїх предків і вже перетворилися в мирне плем'я, але десь в глибині їхніх душ ще залишилися спогади про славне минуле. До того ж вони ще не встигли звінкнути до неволі.

Прогнавши поневолювачів і тих своїх одно-племінників, котрі запобігали ласки чужинців, народ Уніарку почав заліковувати свої рани, виправляти заподіяну загарбниками школу і будувати краче життя. А за пана президента одразу ж забув.

Однак напасники і пан президент не змирилися з поразкою. Вони мріяли повернутися в Уніарку, щоб встановити там свої порядки. Пан президент продовжував називати себе «паном президента», тільки відтоді, як опинився на чужині, до свого звання став додавати чужинецьке слово «в екзилі», а свою уявну державу називав не інакше, як Уненерія, чим хотів, мабуть, підтвердити свій твердий і, як він любив говорити, «безкомпромісовий» характер. І хоч ця держава була уявною, чи «духовою», як любив говорити її голова, бо не мала жодного клаптя власної території ані жодної державної установи, то не бентежило пана президента і не мало для нього жодного значення.

Він, як і колись в Уніарку, продовжував видумувати й видавати закони, виголошувати «в імені всіх уніарців» бундючні й войовничі промови, писати в тому ж імені різні звернення, меморандуми, проклямаций тощо. А головне, чого ніколи не забував пан президент в екзилі — це регулярно збирати зі своїх підданих, що опинилися на чужині, податки, пожертвви, позики (котрі не думав звертати) та інші «добровільні» датки. (До речі, на відміну від тих своїх одноплемінників, що залишилися у Краї, він наказав називати громадян своєї держави «вільними уніарцями», чим підкреслював той історичний факт, що свого часу і не з самого бажання вони звільнили від своєї присутності Уніарку). А щоб ніхто не замислювався, куди дів'ється все оте зібране добро, пан президент в екзилі всім розповідав вигадану ним казку про свою «візвольну боротьбу», яка начебто вимагає все більше і більше коштів.

Як і всьому на світі, прийшов, нарешті, кінець панові президенту в екзилі. Але перед тим, як станути перед очі Всешишнього, він встиг передати владу своєму синові. Нащадок пана президента в екзилі виявився ще більш войовничим і «безкомпромісивим», ніж батько. Щоб хоч якось боротися, він розпочав війну проти тих, з ким утік з Уніарку, з ким довгі роки

(Закінчення на 35 ст.)

У Люби Панченко допитливі сірі очі і важка чорна коса, що сягає колін. Другої такої «старомодної» коси у наш атомний вік, мабуть, не побачиш. Мотивами далекої минувшини вісі від її кептарика, чобіт, свити, очіпка. Саме це, однаке, виділяє Люблю з-посеред інших, саме це приваблює в ній.

Любов Михайлівна живе у невеликому містечку під Києвом, неподалік рідного села Яблуньки. Живе у просторому і водночас затишному будинку з усіма міськими вигодами. Свої кімнати вона умеблювала з притаманними їй смаком, з урахуванням кращих національних традицій.

Хата художниці чимось нагадує музей українознавства. Квіти на подвір'ї, квіти у світильниках, квіти на малюнках, квіти на рушниках та писанках, на обкладинках книжок ...

Люба говорить тихим, лагідним голосом. Відчувається, що для неї легше показати свої чудові орнаменти, художні листівки, одяг, створений нею і нею ж пошитий, аніж розповісти про все те словами.

І в будні, і особливо в святкові дні на вулицях українських міст дедалі частіше можна зустріти жінок і чоловіків у гарних свитах і сердаках, виконаних за зразками, які пропонує сучасній моді Панченко.

Її моделі одягу і вишивки пропагує український жіночий журнал у кожному третьому своєму числі, журнал, який друкується майже

Заява Івана Дзюби

У квітні 1972 р. я був заарештований по обвинуваченню в проведенні антирадянської пропаганди та агітації, а в березні 1973 р. за судженій Київським обласним судом до п'яти років позбавлення волі.

За час, що минув відтоді, я добре обдумав своє становище і те, як я в ньому опинився. Тепер я виразно усвідомлюю, що протягом ряду років, хворобливо реагуючи на окремі недоліки або складні явища, односторонньо підходячи до них, я виявляв неправильне розуміння сучасного стану національних відносин у Союзі РСР, у чорних барвах бачив національне становище Радянської України, допускав публічні нападки на національну політику Комуністичної партії. Все це зрештою вилилося в роботу «Інтернаціоналізм чи русифікація?», яку я написав у 1965 р. Вона містила в собі глибоко помилкове розуміння ряду національних проблем, інтернаціональної природи нашого соціалістичного суспільства, перекручено їх трактували і по суті була виступом проти національної політики партії.

Цю працю я розповсюджував серед своїх знайомих, як і ряд інших документів, у тому числі й антирадянських, що я визнав на попередньому слідстві та на суді, зрозумівши шкідливість цих своїх вчинків.

Вже перебуваючи під слідством, я мав народу ознайомитися з матеріалами, які розкрили мені очі на те, якою мірою вищеназвана моя робота була використана в ідеологічній боротьбі проти нашої Радянської країни. Я зрозумів, що завдав школи ідейним інтересам свого суспільства. Це мені боляче усвідомлювати, бо мені дорога наша соціалістична країна. Тому я прийшов до рішення, що підsumовує всю мою внутрішню еволюцію останніх років: недвозначно засудити свої помилки, остаточно і назавжди покінчити з тим хибним, що було в моєму минулому. Мені йшлося не про ту чи іншу міру покарання, а про набагато більше, про вибір на все життя: чи змириться з тавром недруга свого соціалістичного суспільства, свого радянського народу і віддати себе, своє минуле й майбутнє на поталу його ворогам, — чи не допустити цього, ділами ствердити своє право зватися радянською людиною, відшкодувати бодай частково ті збитки, яких я завдав.

Тому, ще перебуваючи під слідством, я розпочав роботу, яка уявляється мені розгорнутим критичним аналізом «Інтернаціоналізму чи русифікації?». На моє прохання, мені була надана можливість одержувати необхідну літературу з дому, а окремі видання — і з наукових бібліотек. Зараз я продовжує роботу над цією книжкою. В ній я хочу аргументовано розкрити неспроможність і хибність ряду основних

З мандрівок по пресі

ЛЮБА ПАНЧЕНКО

дволійонним накладом. Такій популярності може позаздрити будь-який художник ...

Люба Панченко народилася в сім'ї робітника. Батько працював на залізниці, мати господарювала вдома. У Яблуніці дівчина здобула неповну середню освіту, а потім вступила у Києві до училища прикладного мистецтва на відділ вишивки.

З дитинства її оточували птахи, тварини і квіти. Чарівність сільських краєвидів, традиційне захоплення земляків вишиванням, буяння барв на їхніх рясних блузках і рушниках полишили глибокий слід у душі майбутньої майстрині, а дідусь дівчини, великий умілець і розумник, став її першим навчителем на мистецькій стежині. Певно, від нього, вважає Люба, вона успадкувала хист до творчості.

Після закінчення училища майстер художньої вишивки Любов Панченко працювала у дослідно-технічній швейній лабораторії над розробкою одягу за народними мотивами.

Люба починала з натуралізму, майже побожного копіювання витворів безмежною любмою нею природи, поступово прийшла до творчого переосмислення баченого, до художньої стилізації декору, навчилася простіше передавати той чи інший об'єкт спостереження, відмовляючись від зайвих деталей, бо зрозуміла: від більшого узагальнення предмети тільки виграють. А навчившись узагальнювати, — Панченко потяглась до графіки.

Звертаючись до прийомів настінного живо-

З мандрівок по пресі

пису й народного різьбярства, вона створює цілу низку графічних робіт. Одна з них — «Катерина», репродукція з якої друкувалася в журналі «Україна», виконана Любою в манері настінного живопису, риси національного вбрання героїні передані тут скрупими, але виразними штрихами. Це вплив графіки, а от деталі, які мають символічне звучання (надломлений пагінець що тягнеться з пенька), — набутки школи вишивальниць, бо ті деталі стилізовані під народний орнамент.

Незабаром вона вирішила спробувати сили у новому для себе виді мистецтва — гравіруванні на лінолеумі. І ці спроби теж виявилися досить вдалими.

Перші ж лінорізи Панченко — ілюстрації до творів «Горпина» Марка Вовчка, «Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського, «Причинна» Тараса Шевченка та до українських народних пісень вразили знавців оригінальністю композиції, гнучкістю ліній малюнка, тонким розумінням графічної мови, неабиякою сміливістю в оперуванні різцем.

Надхнена цими успіхами, Любов Панченко вступає на відділ графіки філіалу Львівського поліграфічного інституту і закінчує його.

Здавалося б, що може бути спільному між вишиванням і графікою? Любі зуміла їх поєднати, поєднавши ж, виробила власну, лише її притаманну манеру, знайшла свій особливий, неповторний почерк художниці. ➤

положень тієї колишньої праці і водночас викласти свої теперішні погляди з цих питань, з усією принциповістю виступити проти ідеології українського буржуазного націоналізму. Думаю, що ця моя праця не припаде до смаку українським буржуазним націоналістам за кордоном. Можу з цілковитою певністю сказати ім, що більше нічим не порадую їх і постарайся озвібати їх можливості мати зиск із моїх минулих помилок. У недругах Радянської України, у класових ворогах радянського народу я бачу і своїх ідейно-політичних ворогів і відповідно до них ставитимуся. Того «Івана Дзоби», який дозволяв робити із себе притчу во язичех і який марнував роки життя на політичних манівцях, нема і вже не буде. А є людина, якій боляче від свідомості прикрих помилок та змарнованого часу і яка хоче одного і думає про одне: працювати і працювати, щоб хоч трохи надолужити втрачене і переверкти хибне.

З усього, що сталося, я зробив висновок: не можна забувати, що ми живемо в світі жорстокої класової ідейно-політичної боротьби, де немає «нейтральної території», де не можна бути «трохи» за Радянську владу, за політику Комуністичної партії, а «трохи» — проти. Невблагання дійсності рано чи пізно поставить перед необхідністю зробити остаточний вибір.

Треба зрозуміти, що бути справді громадянином, справді патріотом сьогодні означає:

бути переконаною радянською людиною, патріотом соціалістичного суспільства, Союзу РСР, означає бути інтернаціоналістом. Серед сьогоднішньої історичної реальності в світі єдина можливість працювати для добра українського народу — це віддати свій хист і свої сили Радянській Україні, спільній нашій радянській Вітчизні, справі будівництва комунізму. Виходячи з цих своїх переконань, я звернувся до Президії Верховної Ради Української РСР з клопотанням про помилування. Я відчайний Президії Верховної Ради за виявлену мені довіру і постараюся виправдати її своїм подальшим життям та працею.

На закінчення хочу сказати таке. Все, що я пережив у зв'язку з арештом і судом, було для мене великою громадянською і особистою трагедією. Однак воно пішло і на певну користь мені, оскільки стало своєрідним, хоч і болісним катализатором тих процесів переоцінки та переосмислення своїх позицій і поглядів, що почалися в мені раніше, але, на жаль, відбувалися надто повільно.

Щодо своїх планів на найближче майбутнє можу сказати таке: хочу здійснити свій давній намір і тривалий час попрацювати за фахом на якомусь індустріальному підприємстві, щоб відчути атмосферу робітничого колективу, ввійти у його життя.

І. Дзюба. («Літературна Україна»).

І відтоді, де б не працювала Люба, — чи то у проектно-конструкторському технологічному інституті, де створювалися зразки сучасного одягу, чи то в республіканському Будинку моделей, — завжди й усюди її ставали і стають у пригоді обидві набуті професій.

Десь наприкінці 1964 року вона розробила новий крій національного, однак разом з тим близького до сучасності одягу, ще більш спротивши і без того простий крій народних варіантів. На відміну від старої традиції, який притаманна надмірність в одябленні одягу, Люба акцентує увагу на одній певній деталі: скажімо, багато розшиваючи крайку, блюзу робить лаконічною, прикрашає невеличким скромним орнаментом, у спідниці зберігає підкреслено національний крій.

Цікаво спостерігати, як вишиває Люба (а вишивач вона всюди — у метро, в електропоїзді, десь у фойє, очікуючи початку кіносеансу): вона не наносить на тканину візерунків олівцем, вона імпровізує, творить свою яскраву симфонію барв, що гармонійно поєднуються в рослинних орнаментах, які дуже по-люблляє художниця.

Часто буває так: вранці, пораючись нагороді чи в садочку, вона раптом припиняє роботу й задивляється на пишну квітку на тонкому стеблі, на смаргдову зелень листя, а в думці вже визріває малюнок, що згодом стає її новою вишивкою.

Коли у Люби виникає задум, майстриня одразу ж поринає в роботу. Вісім чоловічих сорочок, які тепер вишивав Панченко, вишиває по-різному (кожна — унікальний твір мистецтва), — це її свіжі задуми, що їх хочеться негайно, цієї ж осі міті втілити в життя.

У Люби на все свій погляд. У міське багатолюддя краще вписується одяг з лаконічною гамою кольорів, а не кричущо яскравий. Повсякденний одяг, переконана художниця, можна насичувати декором, але не надміру. Зате, створюючи зразки українських стилізованих етнографічних костюмів для мистців, Панченко не скупиться на барви: приміром, щедро вимальовує широкі смуги вишивки на уставках і підполичях та короткі й довгі смуги, що починаються від уставок, — по всьому рукаву жіночої сорочки подільського строю.

Зацікавлення етнографією, бажання пристосувати спраглими устами до прозоро-чистих народних криниць і дістати з їх кришталевих глибин наснагу для своєї творчості не раз приводили її в Закарпаття та інші цікаві місця мальовничої України. Творчі відрядження народжували нові й нові задуми.

І розписи олією, якими Люба нині оздоблює інтер'єри Будинку послуг «Молодіжний» в центрі Києва, — то теж задуми, як художниця із завзяттям одержимої творить свою казку на склі.

Люба Панченко мріє про персональну виставку творів, що з'явилися у неї протягом п'яти останніх років. Майстриня готується до своєї чергової зустрічі з широким колом шанувальників декоративно-прикладного мистецтва.

Степанія Наливайко.
«Промінь».

«Ви будете спілкуватися із своєю паствою, і, природно, ви не повинні відриватися від народу, повинні жити його життям. Тому вам необхідно розширювати свій кругозір для того, щоб бути достойними пастирями віруючого народу. Ось чому вам треба удосконалювати і поширювати одержані знання.

Дехто з вас буде проходити пастирське служіння в західних областях українського Екзархату, в тих областях, де ще тридцять років тому була Греко-католицька Церква, яка понад триста років насаджувала вчення католицьке. І вам, пастирям, які будуть проходити своє служіння в цих районах, треба бути дуже мудрими з одного боку, а з другого — відданими Православній Церкві. Руська Православна Церква довіряє вам, посилаючи вас на цю ниву і сподівається, що ви принесете достойні плоди».

Високопреосвященний митрополит Філарет подав благословення і вручив випускникам атестат про закінчення семінарії, а владика Сергій — священну книгу «Біблію» і фотографію випуску.

Молитвою «Тя паче ума і словесе, Матер Божію...» закінчився урочистий акт, присвячений випуску вихованців Одеської духовної семінарії.

Виставка в Боффало

Починаючи з 28 вересня протягом 2 тижнів відбувалася у Боффало (ЗСА) виставка українського народного мистецтва у нововідкритому будинку «Інтернаціонального інституту». Ця українська виставка з рамени відділу АДУК (Асоціації діячів української культури) є важливою подією у нашому культурному житті, бо заходи того роду прислужують справі запізнання неукраїнського світу з українською культурою.

На виставці були заступлені різні види мистецтва. Найбільше було експонатів українського народного мистецтва, і то музеїної вартості — килими, тканини, вишивки, комплетні народні старі на манекінах, писанки, різьба по дереві, кераміка, народні музичні інструменти. Експонати були розміщені у двох залах, відповідно до їх походження з різних частин України. Представлені на виставці були і праці окремих мистців, зокрема відомого маєстра Маріяна Борачка, який заопікувався влаштуванням виставки та надав до експонування твори із своєї колекції, за що йому належить окрема подяка.

У Києві буде нова бібліотека

Київське радіо принесло вістку, що у столиці України вирішили збудувати нову центральну наукову бібліотеку, яка буде одним з найбільших у Європі книгосховищ, бо на 10 мільйонів томів, а читацькі залі вміщуватимуть 1500 осіб. У Києві вже споруджують новий Палац науки. Там розташуються планетарій, обсерваторія, дві великі залі для прилюдних доповідей та інші приміщення. Палац мають закінчити 1975 року.

Віднайдені розписи

Около сто п'ятдесяти квадратових метрів стінних розписів відомого українського художника (Закінчення на ст. 35)

Як чумаки по сіль ходили

Друга половина XV століття. Пощесті, що косили все живе на своєму шляху, насувалися на Україну з півдня. Закривалися брами міст, страшні багаті палали у селах, містечках, на шляхах. Саме у південні степи, звідки приходила чума, лежав шлях чумака. Щоб вберегтися від нищівної хвороби, перед виходом у мандрівку чумак змащував свій одяг дьогтем і вже сам ставав скожим на чумного хвого рого. Йдучи з півдня, чумаки звичайно бували першими вісніками наближення пошесті і першими їхніми жертвами. Вчені гадають, що через це відважних мандрівників за сіллю народ і назвав чумаками.

Відомо, що на території центральної частини України нема покладів солі. Ще за давньоруських часів сіль сюди привозили з Галичини та Волошини. Але найбільша її частина йшла з Криму; і постачали її в основному чумаки.

Перша згадка про чумаків у письмових пам'ятках належить до 1499 р. Того року хан Менглі-Герей сповістив царя Івана III, що озброєні жителі Підніпров'я нападають на варту при кримських соляних озерах, навантажують вози сіллю і повертаються назад, не сплачуючи мита. Ханська казна втрачала чималі гроші, отже, зрозуміло, чому свідчення про людей, які «сіль сильно смлють», потрапляли навіть на сторінки державних документів.

Хто ж були ці люди? Насамперед — козаки. І ось чому. Перш за все, соляні озера лежали у безпосередній близькості від козацьких поселень. Крім того, козаки не були обтяжені осілим господарством, а у володінні збросою вони з успіхом змагалися з татарами. Останнє мало неабияке значення, адже чумацький промисел розвивався в умовах постійної боротьби з турецько-татарськими нападниками.

У давніх документах знаходимо відомості про те, що чумацтвом займалися полкові та сотенні канцеляристи, сотники, значкові та військові товариши, селяни. Та все ж найбільшої популярності чумацький промисел набув серед козаків: чумакувала навіть генеральна старшина. Наприклад, по сіль до Коломії ходив син Богдана Хмельницького — Тиміш. Проте козацька старшина, заможні поміщики і духовенство, як правило, не брали особисті участі у торговельних мандрівках. Замість них за чумацькими возами у довгу і нелегку дорогу виrushали «шафарі» — довірені особи, найчастіше із залежних селян, а також численні наймити.

Приблизно з 1480 р. і аж до кінця XVII ст. кримські хани при підтримці і потуранні Туреччини майже щороку здійснювали спустошливі набіги на українські землі, грабували і спалювали міста й села, мордували, вбивали і гнали у неволю мирних жителів. Нашестя татарських орд завдавало величезних втрат торгівлі. Виходячи у степ, чумак заряджав рушницю і діставав з воза списа, бо степові розбійники, ногайці і татари не зважали на охоронні ярлики, які везли з собою купці та чумаки. Зарізати двох-трьох чумаків, відняти у них хліб і худобу вважалося у ординців молодецтвом. Захоплених чумаків татари часто продавали туркам у неволю на галери та фортеці як ясир, тобто військову здобич.

До різноманітних насильств над чумаками вдавалися і польські магнати, що захопили на Україні величезні земельні простори, і підвладна їм шляхта. Вони запроваджували різноманітні збори з торгівців і чумаків, часто відкрито їх грабували, ув'язнували і навіть вбивали. За цих умов вже у найраніші часи (з середини XV ст.) чумаки ходили по сіль добре організованими і озброєними групами-валками. В разі нападу чумаки швидко будували традиційний козацький табір і опинялися у колі великих возів (так легше було захищатися).

Організація чумаків у валки викликалася такими причинами. Тільки чимала група чумаків могла вступити у збройну сутичку із татарською охороною при озерах, щоб набрати солі, не сплачуючи мита. Доводилося перевозили на значні відстані велики вантажі і, якщо ламався віз, худобу вражала пошесті або занедужував сам чумак, дружня допомога була вкрай небайдужою.

Створення великих валок зумовлювалося також порядком збирання проїзних мит на Запоріжжі. З давніх часів усі купецькі або чумацькі валки супроводжувала тут охора — загін озброєних козаків. У XVIII ст. вона носила чисто символічний характер: замість загону за валкою іхав лише один козак із перначем. Плата на користь військового скарбу, а також «ральці» (подарунки) конвойним (охоронці мінялися на території різних паланок) бралися не за числом чумаків або возів, а з цілої валки. Отже, для окремого чумака проїзд через Запоріжжя виявлявся тим дешевим, чим більшою бувала валка.

Валку складали від 10 до 140-150 возів. Проте вони бували й довшими: іноді за чумацькими возами однієї валки йшло до 400 чоловік. Валки, як правило, формувалися ще тоді, коли чумаки збиралися у мандрівку. Але іноді валка створювалася вже у дорозі. Ще під час приготувань найбільш досвідчений і авторитетний серед чумаків обирається отаманом. Йому належала вся влада під час подорожі, він чинив суд і розправу, йому беззаперечно підкорювалися члени валки. Хтось з товариства кожної валки ставав кашоваром і готовував нехитру чумацьку їжу. Повсякденні ж обов'язки — догляд за худобою і возами — чумаки виконували по черзі.

Чумаки іздили на промисел на волах, що були витриваліші й сильніші за коней, хоч і рухалися з невеликою швидкістю. Заможні чумаки купували високих, могутніх волів однієї масті — сивих або чорних — із довгими, «чумацькими» рогами, які нерідко ще й вкривали позолотою. В чумацький віз волі впрягалися по одній, дві а то й по три пари. І не дивно, адже на «четверний», тобто чотириволий чумацький віз вантажили до 120 пудів солі — незрівнянно більше, ніж на звичайний господарський. Така вантажопідйомність чумацьких возів, маж, як вони називалися на Правобережній Україні, пояснюється їхньою простою й дотепною конструкцією. Від звичайного воза мажа відрізнялася, насамперед, великими розмірами і масивністю. Мажа виготовлялася тільки з дерева. Навіть замість цвяхів використовувалися дерев'яні шпильки. Таким чином, ➤

«Тарасова криниця» на околиці села Птича Ровенської області.

у разі ремонту не треба було звертатися до кузні. Основні деталі мажі — осі та колеса — робились із цільного дерева найміцніших порід: дуба, в'яза, граба, ясеня. Як правило, чумак возив із собою по кілька запасних осей та коліс і при потребі заміняв зіпсовані. Оси та колеса регулярно змащувалися, і мазница з дьогтем була невід'ємною частиною чумацького спорядження.

За довге південне літо чумаки встигали з'їздити по сіль двічі або й тричі, адже сіль на кримських озерах сідала вже у травні. В дорогу пускалися надвечір і на першу ночівку ставали ще поблизу рідного села, ніби прощаючись з ним. На сході сонця чумаків будив півень, що звичайно їздив у подорож на передньому возі. Скорі по цьому валка рушала у довгий шлях, сповнений небезпеки.

І осі нарешті Крим. Тут чумацька валка минала ханську митницю, так звану Перекопську башту, й прямувала до найбагатших з кримських соляних озер — Перекопських. Чумаки самі добували й вантажили сіль на мажі (приблизно до середини XVII ст. із зброяєю в руках відбиваючи її у татарської варти, а пізніше сплачувуючи за неї певну ціну).

Повертаючись, чумаки ховали частину маж десь у байраці. Решту ж навантажували якомога важче, щоб тільки потягли воли. Адже розмір «баштового» мита залежав від величини воза і кількості волів, запряжених у нього, а не від фактичного вантажу. Однак, якщо, на чумакове нещастя, мажа під надмірною вагою

солі ламалася, мито зростало удвоє. Минувши Перекопську башту, чумаки розподіляли сіль на сковані мажі, вкривали її шкурами і рушали у зворотню путь на Україну, у найвіддаленіші її міста і села, на ярмарки і базари.

Чумацький промисел був поширенний на території всієї України — від Десни до Чорного й Азовського морів, від Північного Дінця до передгір'їв Карпат.

Його розв'язт припадає на першу половину XIX ст. У цей час чумацтво починає відгравати все більшу роль і у торговельному візництві. Якщо раніше чумаки наймалися доставляти різноманітні товари попутно: у напрямку півдня України, Криму й Дону, щоб не йти «торохтієм» (пустим возом), то з середини XIX ст. не тільки по всій території України, а й за її межі чумаки починають розвозити хліб і цукор, кам'яне вугілля і будівельні матеріали, вовну і деревину.

Однак з плином часу зростає населення півдня України, меншає природних пасовиськ. Замість дикого, порослого соковитою травою степу, там з'являються засіяні ниви. За випас волів і водопій чумакам уже доводиться сплачувати місцевим поміщикам чималі гроші. У XIX ст. на чумака насуваються нові «лиха» — пароплавство й залізниця — економічно вигідніші види транспорту (чумацький промисел втратив свою основну перевагу — дешевизну). Не витримавши конкуренції з ними, чумацький промисел занепав. Торгівля сіллю перейшла до купців.

Олена Сидоренко.

дружив і ділився отими «візвольними фондами». Він позбавив їх громадянства Уненерії та участі у розподілі «державних» податків.

Колишні друзі пана президента в екзилі (молодшого) не захотіли підкоритися диктатові і розпочали «громадянську війну» проти Уненерії, а декотрі з них навіть потворили свої держави, оскільки для цього не потрібно було мати ніякої території. Так виникли держави Угаверія, Укаакія і навіть Ескаверія.

Президенти і голови цих держав також перш за все «в імені всіх уніарців» оголосили війну Уніарку та Уненерії, а потім пошили собі глибокі кишені і заходилися збирати з «вільних уніарців» свої податки, пожертви, позики і т. п., які в державі Уненерії, негайно зникали у тих кишенях, сиріч «витрачалися на боротьбу за визволення Уніарку».

Що стосується нового пана президента Уненерії, то з тих же народних переказів відомо, що найзапекліше «візвольні» баталії він провадив, як правило, на нейтральних теренах ресторацій, кабаре та інших подібних чужинецьких установ, де «голова держави», не шкодуючи сил, боровся проти різних «поневолювачів», «окупантів», «безбожників» та інших ворогів. Ця боротьба велась часто з таким завзяттям і самопожертвою, що пана президента в екзилі часто залишали останні сили, і він вимушений був відновлювати їх під першим-ліпшим чужинецьким парканом. Але це не принижувало його високого духу і в короткі перерви між бойовиськами він знову брався до державної праці — виганяв із своєї держави бунтівників, котрих принизливо називав «реалітетами», закликав до походу на Уніарку і ламав собі голову, який би ще податок запровадити у своїй державі, бо «візвольна боротьба» потребувала все нових і щораз більших коштів.

Так воно продовжувалося б, мабуть, довго, якби дехто з «вільних уніарців» не почав був здогадуватися про справжній зміст державницької діяльності не тільки пана президента в екзилі, а й багатьох інших своїх «вождів» та «героїв». А відтак і почав все менше й менше жертвувати трудового гроша на ту «візвольну боротьбу».

Кажуть, що «вільні уніарці» поволі стали й самі де в чому розбиратися і перестали автоматично повторювати за своїми вояовничими вождями бойові гасла і кличі. А після цього панам президентам, головам уявних і «духових» держав нічого іншого не залишалося, як піти самим заробляти гріш на хліб насущний, як це роблять усі «вільні», але чесні уніарці. Тим часом чи таким був кінець «екзильним державам» та їх президентам чи ні, достеменно невідомо. Бо в тих народних переказах, з яких почерпнуто цю правдиву казку, нічого про те не сказано

Гриць з Угаверії.

Х Р О Н И К А

ника - баталіста Миколи Самокиша знайшла під шаруванням фарб група студентів архітектурного факультету Київського інженерно-будівельного інституту, що проходила практику у Харкові. Розписи були виконані приблизно у 1912-1913 роках. Як оцінив доцент В. Чепелик, харківські розписи М. Самокиша свідчать про серйозне зацікавлення художника розвитком традицій народного мистецтва, що було важливою рисою усієї його творчості.

Ювілей Української гімназії

У Свиднику (ЧССР) відзначено 25 річчя від часу заснування єдиної сьогодні в Словаччині гімназії з українською мовою викладання — Свидницької гімназії імені героїв Дуклі. Цей учбовий заклад було засновано 1948 року з російською мовою викладання, але незабаром, на прохання батьків та учнів, викладову мову змінено на українську. Свидницьку гімназію досі закінчили 900 випускників, які працюють у ділянці розбудови української культури у Східній Словаччині.

Музей зброї

У Львівському арсеналі створюється перша на Україні Збройова палата. В експозиції музею буде до 4 тисячі зразків зброї з різних континентів — Європи, Америки, Азії та Африки. Репрезентована буде також колекція гуцульської вогнепальної зброї, яка відзначається багатим оздобленням.

Фільм про Українського спортсмена

Створений Київською студією хронікально-документальних кінофільмів. Він розповідає про переможця на Мюнхенській олімпіаді Валерія Борзова і називається «Найшвидша людин плянети живе в Києві».

Реставнують Золоті ворота

Торік вийшло рішення Ради Держбуду України про реставрацію і консервацію славновідомих київських Золотих воріт, а цього літа вже провадились архітектурно-археологічні дослідження цієї пам'ятки. Таких досліджень Золотих воріт ніколи раніше не провадили. Під впливом опадів і зміни температур залишки воріт поступово руйнуються. Щоб реставрувати історичну пам'ятку потрібні були попередні наукові дослідження, які й були передбачені Інститутом археології Академії Наук України. Керував роботами історик і археолог Сергій Висоцький.

Музей книги і друкарства

Газета «Культура і життя» з 30 вересня повідомляє, що «у Києві буде відкрито Державний музей книги і друкарства Української РСР... Він розміститься в корпусі колишньої друкарні Києво-Печерської Лаври. Його стенді розкажуть про виникнення книги і про її популярність, оповідатимуть про перших майстрів друкарської справи і найпередовіші досягнення сучасної поліграфії, продемонструють всесвітнє визнання радянської книги». В музеї передбачається п'ять відділів, в тому відділ історії українських рукописів і стародруків XI-XIII століть, друкарства, сучасної книги.

СВЕНТОЯНСЬКЕ ЗІЛЛЯ І СУНИЦІ

У Краї широкої популярності набула книжка «Лікарські рослини», яку написали Михайло Носаль, збирач зілля, котрий все своє життя присвятив вивченю народних засобів лікування травами, та його син Іван Носаль, агроном Ровенської області.

Книжка призначена для лікарів, але два рецепти, ефективність лікування за якими автори особисто перевірили на багатьох хворих, варто знати і читачам «Нових обріїв».

Свентоянське зілля, або звіробій, — читаемо в цій книзі, — у народі називають травою від дів'яноста дев'яти хвороб. Лікуючи травами печінку, сечовий міхур, виразки шлунка, ріжні запальні процеси, без звіробою не обйтися.

Для хворих на печінку змішують: свентоянського зілля — 40 гр., безсмертника (цимну піскового) — 40 гр., рум'янника (ромашки) — 10 гр., ламкої крушини — 20 гр., спориші — 30 гр.

Чотири столові ложки цієї суміші заливають на ніч одним літром сирої води, а вранці кип'ятять 7 хвилин. Натщесерце п'ють цілу склянку, а решту — протягом дня за чотири рази, кожний з них через годину після їжі.

Другою дуже популярною лікарською рослиною Носалі вважають суниці: так ягоди, як і листя. У тому домі, пишуть вони, де вживають ягоди суниць і чорниць, лікарям нема що робити.

Напар листя суниць 50 гр. на літр води в народі вживають для очищення крові, для лікування подагри, печінки, катарів шлунка та кишок.

УКРАЇНСЬКА ОБЛІПИХА

Свою назву ця колюча рослина дістала від того, що гілки її обліплени світло-оранжевими ягодами. На Україні обліпиху збирають з першими морозами. Вживають у сирому вигляді, перетираючи ягоди з цукром. Приготовлена таким чином, вона стоїть у закритих банках аж до наступного літа.

З давніх-давен до обліпихи люди йшли, як сьогодні ми йдемо до аптеки з рецептром, твердо переконані в тому, що дістанемо допомогу.

Чому ж вона така корисна?

У плодах її є органічні кислоти, дубильні речовини, цукор, вітаміни С, Р, А, В-1 і В-2. Вітаміну С у них стільки, скільки в чорній смородині.

Але найцінніше, що має обліпиха, — це олія. Вона застосовується як знеболяючий засіб при лікуванні опіків та шкір'яних захворювань.

Облепіхову олію вживають при лікуванні хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.

ЇЖТЕ МЕД

Найціннішим вважають гречаний мед. У ньому знайдено повний комплект амінокислот (21). Особливо багатий гречаний мед на фенілаланін, тирозин, лейцин, ізолейцин, глутамінову кислоту та треонін. Крім того він містить зали-

зо, необхідне для кровотворення, чимало мікроелементів, майже всі вітаміни групи В, а також Е, К, С та про вітамін А (каротин). Фармакологічна цінність гречаного меду посилюється ще й тим, що він містить прості речовини, які дуже легко засвоюються організмом, зокрема виноградний та плодовий цукор. Спостереження показали, що бджоли, які живляться гречаним медом, живуть на 7-11 днів довше, ніж ті, що їдять мед, зібраний з крушини, чорниць, вересу, тощо. Аналогічні дані було одержано і в експериментах з іншими комахами, зокрема з трихограмою.

Високоякісним вважають також мед, зібраний з різнострав'я та липи.

З давніх-давен серед фармацевтів світу великий попит мав гірськокарпатський мед. Він складається з 2-х компонентів (і в цьому його цінність): квіткового та падевого меду. Падевий мед бджоли виготовляють із солодких виділень попелиць, які ті лишають на бруньках і листі смереки, осики, липи, ліщини, верболозу, буку, клена, граба.

(За «Нотатником»).

ПРО ЧАСНИК

П. Литичевський, кандидат мадичних наук, у київській газеті «Сільські Вісті» пояснює користі від уживання часнику, але і робить перестороги перед надмірним уживанням його. Наприклад, хворим на запалення нирок не вільно їсти часник. Не корисно їсти більше як одного-двох зубців денно, бо ефірні масла, які є в часнику, подразнюють слизову оболонку шлунку, викликають злагу.

Неприємний запах часнику після споживання його можна виелімінувати, як пожувати корінь петрушки.

Часник корисний не тільки у підсиленні смаку різних страв і м'яса, але він є добрий лік на ряд недуг: при відсутності апетиту, для усунення шлункових розладів, виснаженні, кашлю, болях у животі, захворюваннях шкіри. Часник містить у собі вітаміни «Бі», «Сі» і «Ді», діє як профілактичний засіб проти такої недуги, як грип, дизентерія та інші кишкові інфекції. Тим, хто хворий на гіпертонію (гайпертеншон) чи атеросклероз, радять їсти часник кожного дня: він знімає біль голови, допомагає боротися з безсонням і запамороченням. Часник розширяє периферичні і коронарні судини (жили), посилює скорочення серця і уповільнює сердечний ритм.

ПРО КОРИСНІСТЬ ПОМІДОРІВ

У помідорах є такі важливі для здоров'я вітаміни: «А», «Сі», «Бі», «Ар-Ар», органічні кислоти і мінеральні речовини. Є також спеціальна мінеральна речовина, лужна (елкалайн), яка потрібна для перетравлення і для обміну поживних якостей м'яса, риби, хліба. Тому помідорами корисно збагачувати щоденне меню.

Помідори також допомагають хворим на гіпертонію, атеросклероз і недокрів'я.

З М И С Т

<i>В. Осадчий</i>	Хто, кого і чому обманює	1 — 2
<i>О.І. Бабій</i>	На хвилях Антлантику	(Поезії) 3
<i>М. Тарновський</i>	У роздумах	3
<i>Ганна Черінь</i>	Нью - Йорк, Бог на асфальті	3 — 4
<i>Богдан Кочарич</i>	Сучасний монолог	4
<i>Степанія Гурко</i>	Вечір міського обивателя, Осінній настрій,	
	У наш модерний вік двадцятий	4 — 5
<i>Микола Щербак</i>	Так хочеться почути...	5
<i>Яків Гудемчук</i>	До земляка в Україні	6
<i>М. Качалуба</i>	Україні	6
<i>Василь Онуфрійсько</i>	Ви не забули...	6
<i>Юрко Керекеш</i>	Хлопчик з Ріо-де-Жанейро	7 — 9
	Хроніка	9 — 35
<i>П. Кіндратів</i>	Що ж змінив другий СКВУ?	10 — 11
<i>Андрій Яремчук</i>	Безсоромний гешефт сороміцтва...	12 — 13
	Пошта «Нових обріїв»	14 — 17
	Музей просто неба (Худ. В. Масика)	18 — 19
<i>Олеся Музика</i>	Про поезії Ганни Черінь	20 — 25
	Пам'ятник Лесі на рідній землі	22 — 23
	Невічанський замок (Фото А. Мільки)	26
<i>Б. Г.</i>	Хороша книжка з поганою передмовою	27 — 28
	Правдива казка для старших	29 — 35
<i>Стефанія Наливайко</i>	Художниця Любі Панченко	30 — 32
<i>I. Дзюба</i>	Заява Івана Дзюби	30 — 31
<i>Олена Сидоренко</i>	Як чумаки по сіль ходили	33 — 34
	Корисні поради	36
	Beklame (Etikettenmuster)	

На другій сторінці обкладинки: Фото Олександри Мільки.

На четвертій сторінці обкладинки: Альтанка у Качанівці.

◆ Редакція не веде листування з приводу непикористаних матеріалів і надісланих рукописів не повертає. Вона застерігає собі право скороочувати статті. Матеріали, підписані прізвищем або псевдонімом автора, не завжди підповідають поглядам редакції.
Передруки та переклади дозволені лише з посиланням на джерело.

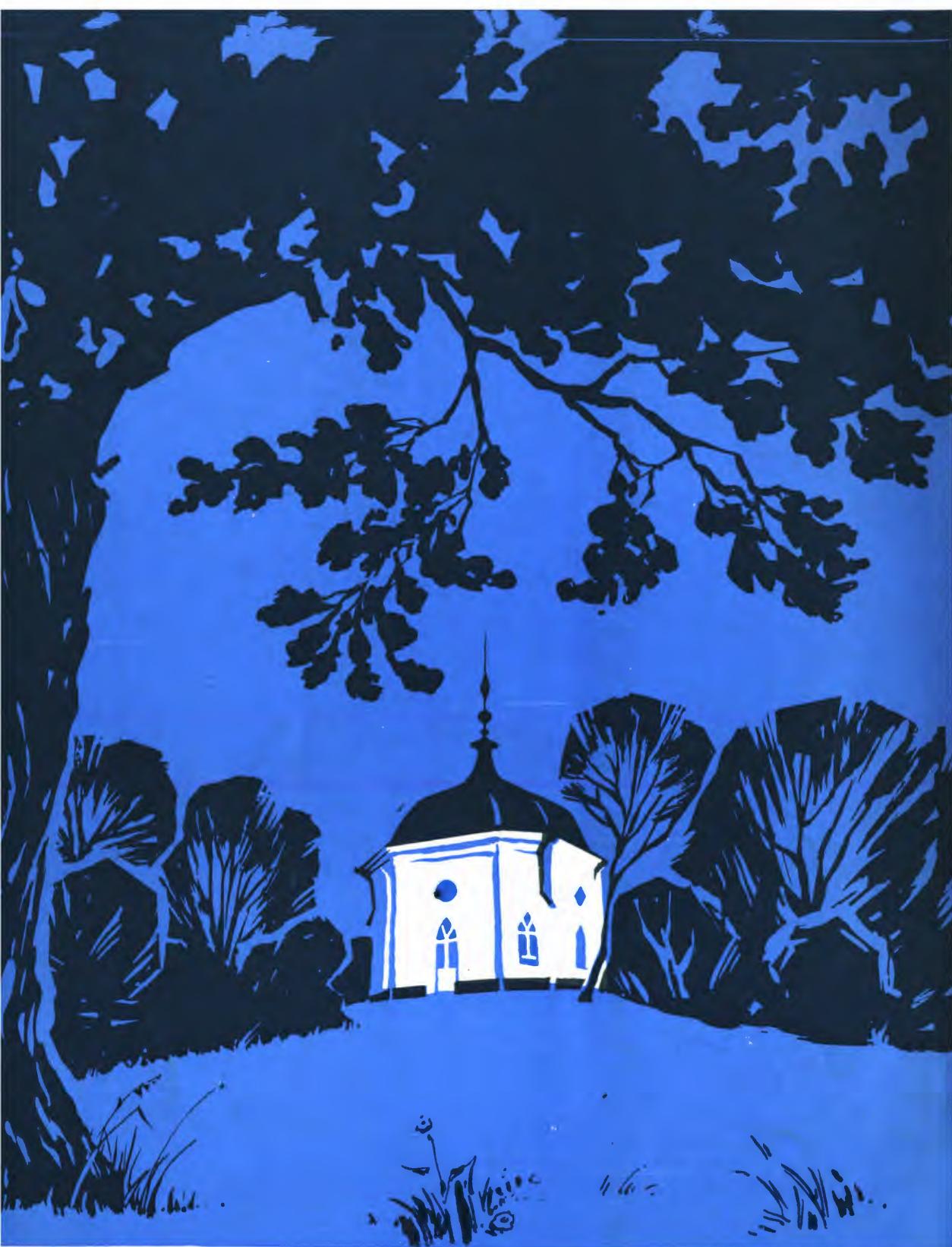
NOWI OBRIJI — eine ukrainische, unabhängige, literarisch-künstlerische Zeitschrift.
Erscheint vierteljährlich

Herausgeber und Druck: Dmitry Rostowsky · 2 Hamburg 50 · Oelkersallee 66 · Tel. 437305
Redaktion: 2 Hamburg 50 · Oelkersallee 66 · Postfach 50/1368

Abonnement jährlich: Deutschland: DM 8,— · US: \$ 2,— · Abonnements für alle übrigen Länder in gleicher Relation zum US \$.

Bank: Commerzbank AG Hamburg, Konto 38/65722 · Postscheckkonto Hamburg 2800 45-206

Листування з редакцією просимо надсилати на адресу:
NOWI OBRIJI, Verlag Dmitry D. Rostowsky, 2 Hamburg 50, Oelkersallee 66

Альтанка у Качанівці (Чернігівська область).